

Новини ▶ 6

България отбеляза най-голям ръст на износа в ЕС

Новини ▶ 3

“Алфа рисърч” отчете срив в доверието към ГЕРБ

Пари BONNIER
pari.bg

Понеделник

20 декември 2010, брой 242 (5053)

USD/BGN: 1.47498

▼ -0.17%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.32600

▲ +0.17%

Българска народна банка

Sofix: 360.60

▲ +0.13%

Българска фондова борса

BG40: 112.05

▲ +0.04%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

9 770861 560012 >

СПЕШНАТА ЗАСТРАХОВКА НА ЕВРОТО

Европейският механизъм за стабилност е решение за всеки случай - закъсалите държави ще получават помощ само ако застрашават съществуването на единната валута ▶ 4-5

Новини ▶ 9

Николай Младенов: Президентът е политическият чадър на ДС

Компании ▶ 12

“Виваком” няма да продава имоти, засега

Тенденции ▶ 18

149 бизнес проекта търсят купувачи

2 РЕДАКЦИОННА

Печеливш
Мило Джуканович

Европейският съюз даде на Черна гора статут на кандидат за членство. След срещата на върха на ЕС, на която беше взето решението, председателят на Европейската комисия Жозе Барозу го определи като силен сигнал към Балканите. Решението на лидерите от ЕС е следствие на препоръка на еврокомисаря по разширяване, представена миналия месец на черногорския премиер Мило Джуканович.

Губещ
Брайън Коуен

Международната рейтингова агенция Moody's намали с пет степени кредитния рейтинг на Ирландия заради външната помощ, която правителството на Брайън Коуен поиска за справяне с фискалните си проблеми. Оценката на ирландския държавен дълг беше понижена от Aa2 до Aa1. Страната получи финансов пакет от 85 млрд. EUR от МВФ и ЕС. По-рано този месец Fitch също намали рейтинга на Ирландия с три степени.

Мнения

► **По темата: „Няма регистър, няма проблем“**
► Измамите стават, защото ПЕТЪР успешно се представя за ИВАН пред някое длъжностно лице. Затова считам, че за определени сделки не е лошо да се помисли дори за поставяне на палец или те да се извършват от няколко души заедно, не от един. И това да е за фирми със значително имущество, примерно над сто-двеста-петстотин хиляди. Вкарването в затвора не възмездява никого, не възстановява положение и ликвидирана фирма. Разкриваемостта не би помогнала, пък и в никаква държава тя не е 100%..

Д. Караниколов

Коментар

Малки срамни тайни

pari.bg Top 3

1 Няма регистър, няма проблем. Вместо да пресече измамите с фирмена информация, държавата прибегва до най-лесното, но противоречиво решение - да ограничи достъпа до Търговския регистър.

2 Имотите на БТК ще останат блокирани. Решението на съда, че е допустимо да се води дело срещу „Неф телеком“, гарантира, че запорът остава в сила.

3 Ще продължим да притесняваме собствениците на торент сайтове. Явор Колев, началник на сектор „Компютърни престъпления“ към ГДБОП, съобщи, че в България се забелязват опити за легализация на софтуер.

Средностатистическият служител X в министерството У, който взема заплата под средната за страната, ще вземе бонус за Коледа. X е щастлив, защото заплата му иначе е скромна, а У просто действа според нормативната база. Всъщност X може да е взимал и други бонуси. И пак е бил щастлив и сигурно дори не се оплаква от заплата си. Защото може би получава бонуси регулярно. Работодателят му пък просто се разполага според наредбите. Освен трудовоправните отношения между X и У има и друга, почти интимна връзка. И за двамата допълнителното възнаграждение над заплата е малка тайна. То е нещо, за което всички знаят, но никой не говори.

След като финансовият министър разпореди, че официално коледни бонуси в администрацията няма да има, но все пак може да бъдат наградени особено заслужилите служители, в. „Пари“ си направи експеримент. И зададе на министерствата простия въпрос дали ще плащат такива. Почти всички отговориха, че няма. Единствено правосъдното

Филупа Радионова
philippa.radionova@pari.bg

” **Колко по-просто би било информацията за допълнителните възнаграждения да е достъпна, за да има постоянен контрол**

министерство призна, че има “5-6 души”, които са работили много и извънредно през годината, и затова ще получат награда. От МВР директно обявиха, че информацията не е публична, и ни посветваха да пробваме процедурата по Закона за достъп до обществена информация. А министерствата на регионалното развитие, на транспорта и на спорта не отговориха. В неделя транспортният министър Александър Цветков все пак призна, че ще раздаде 100 хил. спестени лева. Разбира се, напълно е възможно и в останалите министерства да се наградят, но вместо коледни бонуси да го наричат... допълнително материално стимулиране и да не е за Коледа, а за Нова година. Или нещо друго.

Междувременно назряват сериозни дебати по темата с раздаването на допълнителни възнаграждения в администрацията. След скандала с пътната агенция в петък бяха оповестени данни и за редовно стимулиране в екоминистерството, което накара Синята коалиция да поиска информация за всички ведомства. И преди да

има такава, е ясно какво се случва в държавните структури, а репортаж на bTV показва конкретни примери за някои държавни агенции и комисии. Мненията за тази практика са разнопосочни - някои не виждат нищо лошо, други са категорични, че това е лоша практика, а трети са на мнение, че стимулиране трябва да има само при наистина добра работа, при това при ясни критерии.

Лошото е, че фокусът се измества към конкретните суми. Макар че някои от тях наистина са фрапиращи, основният проблем не е в тях. Проблемът е, че регламентът трябва да е достъпно стриктен, а раздаването на допълнителни пари да е прозрачно. Докато това не се промени, отношението към традицията на бонусите ще остане преобладаващо негативно. И в ако в края на всяка година се появява справка за раздадените допълнителни възнаграждения, в нея ще виждаме едни и същи практики. Колко по-просто би било информацията за това да е достъпна, за да има постоянен контрол. Вместо X и У да си мълчат засрамено. **□**

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп ЕАД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802
liliia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanassova@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg

Визуален редактор
Албена ПИНО - 4395845
albena.pino@pari.bg

ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филупа РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАИВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Мирослав ИВАНОВ - 4395894
miroslav.ivanov@pari.bg

Атанас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
Георги ПАНАЙОТОВ - 4395871
georgi.panayotov@pari.bg
Пламен ДИМИТРОВ - 4395857
plamen.dimitrov@pari.bg

ТЕНДЕНЦИИ
Билиана ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Рагостина МАРКОВА - 4395860
radostina.markova@pari.bg

Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Рагослава ДИМИТРОВА - 4395823
radoslava.dimitrova@pari.bg
Теодора МУСЕВА - 4395876
teodora.mousseva@pari.bg

PARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Иглика ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елена ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg

ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
факс 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

Цитат

” Трябва да бъде прочистена енергетиката, всички служители, които работят в енергетиката, тъй като там има много защитници на интересите на чужда държава

► Лидерът на ДСБ Иван Костов настоява за лустрация в енергийния сектор

Число на деня

11

► стотинки за пациент ще плаща Националната здравноосигурителна каса на общопрактикуващите лекари за неотложна помощ по време на празниците и след края на работното време

Наголу, наголу

“Алфа рисърч” отчете срыв в доверието към ГЕРБ

Росен Плевнелиев стана най-одобряваният човек в кабинета

Тенденцията на спад в доверието на кабинета, започнала в началото на лятото, се усилва и вече се забелязват признаци на ерозия в моралния кредит, сочи проучване на социологическата агенция “Алфа рисърч”. В сравнение с октомври недоверието към правителството на ГЕРБ се е увеличило от 31 на 39% и вече има сериозен превес над доверието, което от 26 спада на 24%. Основна причина са скандалите с депутати и министри от управляващото мнозинство, както и политиката в здравеопазването. Агенцията отчита, че все повече хора, които досега са имали неутрално мнение за кабинета, се присъединяват към лагера на критиците. При одобрението към конкретните министри също има сериозни размествания и вътрешният

министър Цветан Цветанов, който няколко месеца се задържа на първо място преди премиера, сега го отстъпва на строителния министър Росен Плевнелиев.

Антикласация

Най-сериозен негативен отзвук е предизвикал скандалът с 16-те депутати, които напуснаха пленарно заседание, за да присъстват на промоция на телефони с обещанието да получат такъв като подарък. Следват сагата с бившия шеф на фонд “Земеделие” Калина Илиева и дебатите около парите и имотите на вътрешния министър Цветан Цветанов и председателя на Столичния общински съвет Андрей Иванов. След тях се нарежда скъпоструващото пътуване на културния министър Вежди Рашидов до Венеция. Тези скандали сериозно се отразяват и на рейтинга на замесените министри.

Здраве, наука, енергетика

Основна причина за рас-

тящия скептицизъм имат конкретни случки и по-малко политиката на правителството, отбелязва “Алфа рисърч”. Въпреки това има сериозно неодобрение за действията на кабинета в сферата на здравеопазването, където над половината анкетирани не одобряват прехвърлянето на резерва на здравната каса в бюджета, а 46% са солидарни с лекарските протести. Неодобрение има още за политиката в сферата на науката, а мнението за последното развитие по енергийните проекти е скептично. Според изследването например подписването на споразумението за газопровода “Южен поток” предизвиква противоречиви реакции и 40% от хората не искат да го оценят, преди да са станали ясни конкретни детайли по него.

Разместване в кабинета

Най-сериозен ръст на доверието има министърът на регионалното развитие

► Скандалите с министри и депутати от управляващата партия увеличиха недоверието на обществото към кабинета с 8%

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Росен Плевнелиев. Неговият рейтинг се увеличава с 11%, с което той става най-харесваният министър в правителството. Позитивна тенденция запазва и рейтингът на външния министър Николай Младенов, както и този на икономическия министър Трайчо Трайков, който според “Алфа рисърч” получава симпатии основно от бизнеса. Останалите министри бележат спад на доверието, като най-сериозен е спадът при вътрешния министър Цветан Цветанов

- 12%. Рейтингът на премиера Бойко Борисов също продължава да слиза бавно надолу и макар все още да е висок към декември, той получава одобрението на 42% от хората, докато 29% не го харесват.

Лоша шега от АБВ

Проучването отчита спад и на одобрението за президента Георги Първанов. Той получава 32% положителни оценки и 31% отрицателни. Според “Алфа рисърч” основна причина за увелича-

ване на неодобрението идва от левите избиратели след създаването на неговото движение “Алтернатива за българско възраждане”, която се явява конкурент на БСП.

ГЕРБ обаче продължава да води пред останалите парламентарно представени сили, при които няма съществена промяна в рейтинга. Леко увеличение е отчетено при БСП, Синята коалиция запазва позициите си, както и ДПС, а “Атака” е успяла да овладее спада.

Филипа Рагионова

Поправка

В брой 241 сме допуснали грешка, при която на снимка на първа страница пише „Борислав Стефанов и Станка Шопова”. На сним-

ката не е изпълнителният директор на СОК „Камчия” Станка Шопова, а пресаташето на компанията Катя Лазарова. Редакцията се извинява за допуснатата грешка.

В броя четете още

Свят ► 10

Историческа победа над дискриминацията в армията на САЩ

Пари и работа

► 20-21

50% повече студенти ще заминат на бригада в чужбина

Компании ► 11

“Спиди” навлиза и в бизнеса с доставка на стоки

Секторен анализ

► 22

Пазарът на фотоапарати се завъртя на 180 градуса

Пари

ЗА БИЗНЕС МОЖЕ ДА СЕ ПИШЕ ИНТЕРЕСНО

Абонирайте се за обновения вестник Пари с 30% отстъпка от коричната цена.

ЗА ЗАЯВКИ: WEB: HTTP://PARI.BG/STATIC/ABONAMENTNA_FORMA . MAIL: SALES@PARI.BG . TEL: +359 439 58 53

Спешната застраховка на еврото

Европейският механизъм за стабилност е решение за всеки случай - закъсалите държави ще получават помощ само ако застрашават съществуването на единната валута

Лидерите от Европейския съюз се споразумяха да създадат постоянен механизъм за оказване на финансова помощ на нуждаещите се държави на срещата си на върха миналата седмица. Той ще започне да действа през 2013 г., когато ще изтече мандатът на съществуващия в момента временен Европейски фонд за финансова стабилност. Това обаче не решава непосредствените дългови проблеми на периферните страни от еврозоната, които продължават да заплашват бъдещето на единната европейска валута.

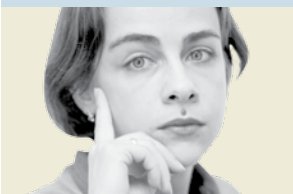
Един гобър ген

На срещата в Брюксел Германия отбеляза точка, като извоюва в текста на документа да присъства условието, че предоставянето на помощ ще става само като крайна мярка за спасяване на единната европейска валута. "Готови сме да направим всичко необходимо, за да гарантираме стабилността на еврозоната", каза председателят на Европейския съвет Херман ван Ромпой след срещата. Германският канцлер Ангела Меркел определи постигнатото съгласие като "един добър ден за Европа".

Де юре

Създаването на постоянен спасителен механизъм ще стане с промяна в чл. 136 от Консолидираните договори на ЕС. Това е документът, който обединява Договора за ЕС и Договора за функционирането на ЕС, както и измененията към тях, въведени с Договора от Лисабон. В момента този член определя мерките, отнасящи се до страните от еврозоната, с които да се гарантира "правилното функциониране на икономическия и паричния съюз". Това включва засилена координация и наблюдение на бюджетната им дисциплина и разработването на

Излика Филипова
iglika.philipova@pari.bg

насоки на икономическа политика.

Съгласно новия текст, който лидерите на ЕС се договориха да добавят към документа, "държавите членки, чиято парична единица е еврото, имат възможност да създадат механизъм за стабилност, който ще се задейства, когато е належащо да се гарантира стабилността на еврозоната като цяло". Предоставянето на необходимата финансова подкрепа обаче ще става при "строги условия".

Де факто

Това на практика означава, че от 2013 г. закъсалите държави ще получават заеми и гаранции от европейските си партньори само ако финансовите им проблеми застрашават единната европейска валута. Тази формулировка беше приета по изричното настояване на Германия, която ще осигурява най-голямата част от сумата при евентуални бъдещи операции. Отново по предложение на Берлин финансиране ще бъде отпуснато само ако съответната страна приеме програма за намаляване на дефицита и дълга си.

Полезно уточнение

Германия искаше също така, преди да се задвижи мощният механизъм и да се използват пари на данъкоплатците за спасяването на друга държава, да се предвиди реструктуриране на правителствения дълг. По този начин инвеститорите в държавни облигации ще получат по-малко от дължимите им пари и така ще

поемат част от загубите. В приетите поправки не е записана такава възможност, но европейските лидери потвърдиха решението на финансовите министри от края на ноември, според което обезценка на книгата ще може да се прави според случая, като ще се следва практиката на Международния валутен фонд. Председателят на Европейската централна банка Жан-Клод Трише нарече решението да няма задължителна обезценка "полезно уточнение".

Незаконно

Берлин настояваше за промяна в европейските договори заради притесненията, че германският Конституционен съд може да обяви спасителното финансиране за незаконно. В

„ От 2013 г. закъсалите държави ще получават заеми и гаранции от европейските си партньори само ако финансовите им проблеми застрашават единната европейска валута

момента съдът разглежда няколко дела заради Европейския фонд за финансова стабилност, който беше създаден през юни, както и заради предоставената по-рано тази година помощ на Гърция. Съгласно чл. 125 от Консолидираните договори на ЕС както ЕС, така и отделните страни членки не носят отговорност и не поемат задълженията на други страни членки.

Належащо

Докато постоянният мощен механизъм цели да

регулира мерките за стабилност в еврозоната след 2013 г., за решаване на сегашните дългови проблеми в Европа ще се търсят други варианти. Една от идеите е съществуващият в момента фонд в размер на 440 млрд. EUR да бъде увеличен. Друг вариант е той да се използва по-гъвкаво, например за закупуване на облигации на проблемни държави, като Португалия и Испания. Така няма да се налага отпускането на спасително финансиране в последния момент, когато всички други възможности са изчерпани, както стана с Ирландия.

Приемането на такова решение би облекчило и

Европейската централна банка, която от май досега е купила облигации на държави в риск общо за 72 млрд. EUR. Жан-Клод Трише обаче като че ли не вярва много, че това ще стане, след като миналата седмица банката обяви, че ще увеличи капитала си почти двойно до 10.8 млрд. EUR.

Какво предстои

Постигнатото съгласие между европейските лидери за създаването на постоянен спасителен механизъм е само първата стъпка към реализирането на идеята. Предложението сега трябва да бъде разгледано от Европейската комисия,

„ Европейските лидери потвърдиха решението на финансовите министри от края на ноември, според което обезценка на книгата ще може да се прави според случая

Европейския парламент и Европейската централна банка. На следващата си среща на върха през

След общия фонд дойдоха и идеите за общи данъци

Не може да се говори за европейски дългови книга, без да има обща икономическа политика, смята Саркози

“Европейското валутно обединение е троянският кон за цялостното хармонизиране на икономическите правила, политика и закони в ЕС. Убеден съм, че всеки проблем в еврозоната в бъдеще ще бъде обясняван с липсата на хармонизация и ще води до нова вълна на хармонизация.” Това изказване на чешкия президент Вацлав Клаус през 2003 г. днес звучи пророчески. Именно в тази посока е идеята на Германия и Франция за т. нар. икономическо управление. Тя официално беше изказана на срещата на европейските лидери миналата седмица от френския президент Никола Саркози, който заяви, че заедно с канцлера Ангела Меркел ще внесат предложения за намаляване на различията в страните от еврозоната.

Следващата крачка
“Европейските лидери взеха важно решение, като се споразумяха да създадат постоянен фонд за еврото, но те трябва да направят и следващата крачка, за да подобрят икономическото управление и да намалят различията в конкурентно-

способността в блока”, заяви френският президент Никола Саркози. Седмица по-рано идеята за сближаването на икономическата политика на страните от еврозоната беше съгласувана между германския канцлер Ангела Меркел и френския държавен глава. Според тях само поддържането на финансова дисциплина не е достатъчно за стабилността на блока. “Икономическото управление не е самоцелно, това е начин да се сближат икономическите политики, което пък ще намали разликите в конкурентоспособността в еврозоната”, каза Саркози.

Проблемът са данъците

Това, което се крие зад формулировката на общо икономическо управление, всъщност представлява потясна координация на данъците за бизнеса. Големите европейски икономики приемат много болезнено факта, че страни като Ирландия например имат възможността да си позволят данък печалба едва 12.5% - най-ниската ставка в еврозоната. “Не може някой да каже, че сам определя данъчните си приходи, а в същото време да си прехвърля дълговете на друг”, коментира Саркози.

Безсмислено предложение

Големите разлики в ико-

► Германия и Франция гледат на ниските данъци като на нелоялна конкуренция и не искат да спасяват страните, които ги прилагат

СНИМКА REUTERS

номическата и фискалната политика на страните в еврозоната са основната причина, поради която предложението за създаване на европейски облигации в момента е безсмислено, посочи още френският президент. Идеята за въвеждане на т. нар. е-облигации не намери решение по време на срещата на върха въпреки подкрепата от страна на Люксембург,

Белгия и Италия. Основните притеснения на Франция и Германия са, че такава емисия ще увеличи заемните разходи на страните с висок кредитен рейтинг за сметка на по-проблемните икономики.

Условие

Връзката, която Саркози направи между облигациите и сближаването на икономическата политика в

еврозоната, обаче дава идея за цената, при която Париж и Берлин биха разгледали идеята по-сериозно. Въпреки това, макар че двамата партньори дадоха личен пример, като се договориха да хармонизират данъците си, прилагането на същата схема във всичките 16 страни от еврозоната със сигурност ще отнеме години. Ако въобще бъде приета, разбира се. □

Какво представлява ЕФФС?

Европейският фонд за финансова стабилност (ЕФФС) беше създаден през юни 2010 г. с цел да осигурява временна финансова подкрепа на нуждаещите се страни от еврозоната.

Как се осигурява финансиране?

ЕФФС набира средства от пазара, като издава облигации и други дългови инструменти. Книжката са обезпечени с държавни гаранции на страните от еврозоната, като общата сума не може да надвишава 440 млрд. EUR.

Какъв е рейтингът на ЕФФС?

И трите основни международни агенции дават най-високия рейтинг на фонда - AAA от Standard&Poor's, Aaa от Moody's и AAA от Fitch Ratings.

Какво представлява ЕФФС като организация?

Фондът е регистриран като компания с централа в Люксембург и се управлява от екип от 12 души. Главен изпълнителен директор на ЕФФС е Клаус Реглинг.

Само ЕФФС ли участва в спасителното финансиране?

ЕФФС е част от по-голяма мрежа за запазване на финансовата стабилност в Европа. Към средствата на фонда се добавят до 60 млрд. EUR от Европейския механизъм за финансова стабилизация (ЕМФС) и до 250 млрд. EUR от Международния валутен фонд. Така общата сума може да достигне 750 млрд. EUR.

Какво представлява ЕМФС?

ЕМФС е механизъм, с който се набират средства от капиталовите пазари или се вземат кредити от финансовите институции от името на Европейския съюз. Заемите се гарантират от бюджета на ЕС и се изплащат от страните членки, за които са набрани средствата. За разлика от ЕФФС, който предоставя финансиране само на страните от еврозоната, ЕМФС е предвиден за всички държави в ЕС.

СНИМКА SHUTTERSTOCK

март лидерите на ЕС трябва официално да приемат поправката в европейския договор. До края на 2012 г. всяка от страните членки на ЕС трябва да ратифицира промените, които са направени по такъв начин, че да се избегнат дълги референдуми с неясен край. Европейският механизъм за стабилност трябва да започне да действа от 1 януари 2013 г. Дали той някога ще бъде използван обаче, зависи от политическите решения сега. Ако Европа не успее да овладее проблемите, които съществуват в момента, и дълговата криза излезе извън контрол, след две години може и да няма валута, която да се спасява. □

Accord

HONDA
The Power of Dreams

Истински автомобил, истински отстъпки

Новият Акорд е с по-мощно, по-луксозно и по-елегантно излъчване. В зависимост от нивото на оборудване новият Акорд предлага три революционни двигателя с едни от най-ниските емисии в сегмента си, иновационна система за подпомагане на управлението или Advanced Driving Assist System (ADAS), система за стабилност VSA (Vehicle Stability Assist), навигационна система с камера за обратно виждане, автоматични фарове и чистачки и още много други детайли, които превръщат Акорд в истински VIP автомобил.

2.0 i-VTEC 156 к.с. Comfort

- Високотехнологични системи за сигурност - VSA, ETC (Electronic Traction Control), Drive by Wire, brake-assist
- Електрическо серво на волана с променливо усилие
- Cruise Control (автопилот) с управление от волана

- Автоматичен двузонов климатик с вграден филтър против полени
- Пълно ел. пакет - предни и задни стъкла, регулируеми стъкла и отопляеми странични огледала

49 280 лв. с ДДС
38 438 лв. с ДДС

ГАРАНЦИЯ
5
ГОДИНИ

ПОПИТАЙТЕ ВАШИЯ ДИЛЪР НА ХОНДА ЗА НАШЕТО СПЕЦИАЛНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ **ACCORD BUYBACK**
Комб. разход: 7.5 л/100 км; Емисии CO₂: 172 г/км

Снимката е илюстративна.

БУЛТРАКО АД - Официален вносител за България
Дилъри: Бултрако София 02/ 81 819 80, 81, 83; Карада 052/ 320 355;
Динамик Моторс 02/ 869 00 17; Бултрако Пловдив 032/ 908 170; Ай Ем Ай 042/ 270 034

www.honda.bg

България отбелязва най-голям ръст на износа в ЕС

За първото деветмесечие страната почти е достигнала стойностите от 2008 г.

С растеж от 33% за деветмесечие България излезе на първо място сред страните в Европейския съюз, сочат данните на Евростат. Вносът също отбелязва увеличение, макар и доста по-слабо - 9%. Към края на септември износът от страната почти достига стойностите от 2008 г.

Бърза скорост

Според данните на Евростат увеличението на износа на България на годишна

33

▶ процента е износът на България за първите девет месеца на 2010 г.

11.3

▶ млрд. EUR е обемът на износа от януари до септември при 8.5 млрд. EUR за същия период на миналата година

база е далеч над средното за Европейския съюз, който е 22%, както и над средното за еврозоната, която бележи 19% ръст на износа. Веднага след България се нареждат балтийските страни - Литва, Латвия и Естония. Повечето страни членки все пак отбелязват двуцифрен ръст с изключение на Ирландия, Гърция и Люксембург. Според да-

ните износът от България възлиза на 11.3 млрд. EUR при 8.5 млрд. EUR за същия период на миналата година. Страната почти е стигнала нивата отпреди началото на кризата през 2008 г., когато за деветмесечие е реализиран износ за 11.9 млрд. EUR.

Наг 50% за трети страни

Данните на Евростат потвърждават изчисленията на Националния статистически институт за същия период. Според националната статистика основен ръст отбелязва износът на суровини и материали за преработка, машини и химически вещества и продукти. Спад има само при износа на безалкохолни и алкохолни напитки и тютюн. По данни на НСИ износът за страни от Европейския съюз за деветмесечие се е увеличил с 24%, а износът за трети страни - с 50.6%.

След чертата

Вносът също бележи растеж от 9%. По данни на Евростат от януари и септември в България са внесени стоки на стойност 13.5 млрд. EUR. За сравнение през същия период на 2008 г. те са били за 19.2 млрд. EUR. Данните на националната статистика показват, че за деветмесечие увеличението на вноса от трети страни е с 11.6% на годишна база, а от Европейския съюз - с 6.6 на сто. Така за деветте месеца търговският баланс е отрицателен с 2.3 млрд. EUR.

Филипа Рагунова

▶ Основна причина за ръста са добивната промишленост и износът на суровини СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

Мнение

Икономиката вече не е на "стероиди"

Инвестициите за цялата година вероятно ще са около 1 млрд. EUR. И като погледнете в кои сектори са - те са продуктивни. По-малко са в строителството и финансовото посредничество. Големите инвестиции в България в последните години влязоха в строителството.

Инвестициите в строителството са малко като да ядеш много захарни сладкиши или шоколад и даже, ако щете, стероиди. Много бързо се за-

въртат парите. Само че, когато това нещо спре, спира изведнъж, което видяхме. Ако имате инвестиция в завод, който произвежда нещо, той не може просто да спре за един ден.

Трайчо Трайков,
министър на икономиката

16% от висшистите са загубили работата си

▶ Георги Стойчев (в средата) и Стоян Захариев от "Отворено общество" представиха резултатите от проучване за последиците от кризата върху българските семейства СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Оптимизмът за излизане от кризата трябва да е умерен, предупреждават експертите

19

Повече от 16% от хората с висше образование са загубили работата си през последните шест месеца. Това сочат данните от второто за годината проучване на институт "Отворено общество" и Световната банка за последиците от кризата върху българските домакинства. Първото изследване беше проведено през февруари тази година, а второто - през септември.

"Този резултат е доста тревожен и показва, че кризата мигрира от един сектор в друг", казва изпълнителният директор на "Отворено общество" Георги Стойчев. Сравнителен анализ на данните от първото и второто изследване сочи, че делът на безработните висшисти в началото на 2010 г. е бил доста по-нисък - около 10%. Само за няколко месеца той е скочил с 6%. За сметка на това пък делът на хората с основно образование, които са без работа в момента, е спаднал. През февруари 23.6% от нискоквалифицираните кадри са били безработни, докато през септември те са 19.3%. Почти без промяна остава процентът на гражданите със средно образование, които не са заети. През февруари той е бил 55%, а сега е 56%.

▶ процента от анкетираните през септември посочват, че са засегнати от кризата. През февруари те са били 24%

Умерен оптимизъм

"Трябва да сме много внимателни в оптимизма си за излизане от кризата. Сигналите, които постъпват от икономиката като цяло и от домакинствата, са все още колебливи", казва програмният директор на "Отворено общество" Боян Захариев. Само 19.4% от анкетираните в изследването споделят, че са засегнати от кризата. За сравнение през февруари тези, които са усещали негативите от нея, са били 24.5%. В същото време обаче сравнително висок остава делът на домакинствата, които са свили потреблението си на основни храни, медицински и образователни услуги заради намалените доходи на семейството.

Резултатите от проучването все пак дават повод за оптимизъм. Броят на анкетираните, които се оплакват от постоянно понижаване на заплатите, е намалял с една трета. С толкова са се увеличили анкетираните безработни, които от началото на годината досега са

успели да си намерят работа. В същото време обаче една десета от заетите през февруари са останали без работа по време на второто проучване през септември.

Сезонният фактор

Повишаването на заплатите и заетостта през втората половина на годината може да се обясни със сезонния фактор, който е от голямо значение за България. "Сезонният ръст е преустановил спада на средните доходи, което се потвърждава както от субективните преценки на домакинствата, така и от сравнението на доходите, посочени от анкетираните в проучването от септември, с тези, посочени 6 месеца по-рано", коментира Боян Захариев. Изследването показва, че средната стойност на общия доход на човек от домакинството в момента е 515 лв., а само няколко месеца по-рано е бил 494 лв.

И все пак оптимизмът за осезаемо излизане от кризата трябва да е умерен, предупреждават авторите на изследването.

Елена Петкова

В дъното Най-бедните остават 21%

▶ Анализът на данните от проучването на институт "Отворено общество" и Световната банка за последиците от кризата върху българските домакинства показва, че

равнището на бедността у нас продължава да бъде високо за Европейския съюз.

▶ През септември тази година 21.4% са в риск от бедност според дефиницията на "Евростат". През февруари процентът е бил 21.1%.

▶ За да пестят, всяко трето домакинство е принудено

да се лишава от храна, а всяко пето - от необходимите лекарства. Най-вероятното е, че близо 8% от анкетираните споделят, че пропускат храненията през деня.

▶ В най-бедните слоеве на обществото процентът на хората, които не се хранят заради недостиг на средства, е 17.

Сините поискаха информация за бонусите във всички министерства

След скандала с пътната агенция се появиха данни и за екоминистерството

Синята коалиция поиска премиерът Бойко Борисов да представи информация за раздаването през годината бонуси. Причината са двата поредни скандала с огромни допълнителни възнаграждения в пътната агенция и екоминистерството. Според Синята коалиция в Министерството на околната среда и водите (МОСВ) се раздават бонуси "на калпак". Сините депутати организираха специален брифинг, на който представиха писмен отговор от екоминистерството до депутат от ГЕРБ. „Дядо Коледа обикаля в министерства, сега е в МОСВ”, заявя депутатът от Синята коалиция Михаил Михайлов.

По-късно министърът на околната среда и водите Нона Караджова отговори, че бонусите са три пъти по-малки в сравнение с предходните години при предишните правителства и не са неправомерни. Тя обясни, че не знае каква сума ще бъде заделена за коледни бонуси в министерството. Според Михаил Михайлов обаче точно министърът взема решенията колко пари да бъдат раздадени като допълнително възнаграждение.

Само за седмица това е вторият скандал около коледните надбавки. Първите спорове бяха за бонусите на служителите на Агенция „Пътна инфраструктура”, като те отново бяха предизвикани от тъмносините депутати.

Колко точно

Според Синята коалиция бонусите в МОСВ за тази година са в размер на 768 655 лв., а от началото на годината до средата на октомври на служителите на министерството са изплатени 51% от планираните допълнителни възнаграждения. Тези данни са предоставени на Синята коалиция от депутата от ГЕРБ Георги Андонов, който е попитал Нона Караджова за бонусите в министерството. Мнението на депутатите от коалицията е, че вместо за тлъсти бонуси

парите трябва да отидат за пенсии и за култура.

Недоволство се заформира и около гражданските договори, които са сключени с 28 служители в министерството. Те се финансират от МОСВ и са за специфични дейности, които не са от компетенциите на редовните служители на министерството. Според Синята коалиция един от наетите на граждански договор е получавал по 180 лв. на ден в продължение на шест месеца.

Традиционна политика

Министърът на околната среда и водите обясни, че през 1997 и 1998 г. са направени промени в Закона за опазване на околната среда и водите. Според промените част от приходите от глоби се използват за допълнително стимулиране на служителите. „Това се прилага от поне 10 години. Със сигурност мога да кажа, че тази и миналата година сумите са поне 3 пъти по-малко от предходните години”, каза Нона Караджова. Тя коментира още, че заплатите на служителите в МОСВ са най-ниските в сравнение с тези в другите министерства. По думите на екоминистъра бонусите се определят от директорите на дирекции в зависимост от приноса на служителите.

Другите истории

В началото на миналата седмица депутати от Синята коалиция съобщиха, че в АПИ бонуси се раздават всеки месец. На 300 служители на АПИ се раздават по 300 хил. лв. бонуси месечно, а отделни служители получават допълнителни възнаграждения от почти 9 хил. лв., обявиха десните депутати. Отговорът на министъра на регионалното развитие и благоустройството Росен Плевнелиев беше, че бонусите не са в толкова големи размери и че той няма да се съобразява с твърденията на Синята коалиция.

Рагослава Димитрова

► Румел Христов, зам.-председател на СДС (вляво), и Михаил Михайлов, депутат от Синята коалиция, изне-
соха данните за раздаването на бонуси в екоминистерството

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

„Една много малка част от приходите, които се получават в системата в резултат на наложени глоби и санкции, се използват за допълнително стимулиране на служителите. Това се прилага от поне 10 години. Със сигурност мога да кажа, че тази и миналата година сумите са поне 3 пъти по-малко от предходните години

Нона Караджова,
министър на околната среда
и водите

Здравната каса ще изплати 126 млн. лв. на лекарите

Тази година нямало да има прехвърляне на плащанията на болниците към 2011 г.

Здравната каса трябва да изплати над 126 млн. лв. дължими средства за медицинска дейност за ноември. Това съобщиха в неделя от Националната здравноосигурителна каса.

Пак по-малко пари за болниците

Болниците ще получат малко над 87 млн. лв. за предходния месец. Тази сума са с около 20 млн. лв. по-малко от средната месечна стойност, която трябва да изплаща касата на лечебните заведения тази година. Според изчисленията, които самата НЗОК разпространи, през 2010 г. средномесечната сума за

болниците трябва да бъде 101 млн. лв. През 2009 г. тя е била 96 млн. лв., а през 2008 г. - близо 80 млн. лв.

Недостигът на средствата обаче наложи редуциране на делегираните бюджети на болниците. НЗОК също така обвини лечебните заведения в свръххоспитализация и източване на средствата й. Това също беше част от мотивите болниците да получат по-малко средства в края

на годината. Така разчетените делегираните бюджети за ноември се доближават до тези от преди две години. Именно заради недостига за средства в болничната помощ лекарите организираха протестни действия през ноември.

Още средства

Останалите пари за ноември ще бъдат разпредели между личните лекари, спе-

циалистите, зъболекарите и лабораториите. 2.3 млн. лв. ще бъдат изплатени на личните лекари за дейността, която са извършили през ноември. 13.5 млн. лв. ще отидат при специалистите. Над 7.6 млн. лв. ще получат лекарите по дентална медицина. За извършени медицинскодиагностични дейности пък ще бъдат преведени 5.1 млн. лв. на лабораториите. Миналата седмица НЗОК

изплати допълнително 5 млн. лв. на аптеките за лекарства. Тази сума обаче ще покрие разходите им само за първата половина на октомври. От касата обясниха, че тази година няма да има забавяне на месечните задължения към изпълнителните на медицинска помощ. Само средствата за декември ще бъдат преведени в края на януари 2011 г.

Брюксел пренасочва 60 млн. EUR от пътища към софийското метро

Около 600 млн. EUR са договорени по програма „Транспорт“

Около 60 млн. EUR по Оперативна програма „Транспорт“ ще бъдат пренасочени от бюджета за пътна инфраструктура към проекта за софийското метро. Това съобщи зам.-министърът на транспорта Ивайло Московски, като се позова на решение на комитета за наблюдение на програмата. Причината е бързият напредък в продължението на метрото, докато усвояването на средства за развитие на пътната и железопътната инфраструктура все още не върви с необходимите темпове.

Пренасочване

Средствата по програмата ще бъдат използвани за финансиране на два участъка - този от жк „Надежда“ до жк „Обеля“ под бул. „Ломско шосе“ и този между жк „Младост 1“ и бул. „Цариградско шосе“. Работите по тези два лота от метрото вече са изпълнени на 45%, като към момента се финансират от Столичната община и със заем от Европейската инвестиционна банка, обясниха от министерството на транспорта. Според директора на дирекция „Програми и проекти“ в министерството Галина Василева напредналата работа по метрото позволява до месец-два след одобряването на проекта да започне реално усвояване на средства за него от Кохезионния фонд. За тази цел обхващат на оста за развитие на жп инфраструктурата по програмата „Транспорт“ ще бъде разширен и по нея ще може да се финансират и про-

екти за устойчив градски железопътен транспорт. Дружеството „Метрополитен“ пък ще бъде включено сред бенефициентите по програмата. Директорът на общинското дружество Стоян Братоев допълни, че вече има пълна проектна готовност и за продълженията на метрото към Бизнес парк София и към летището. Според него Европейската комисия вече е дала индикации, че ако усвояемостта по някои оси на програма „Транспорт“ не е на необходимото ниво и през 2011 г., средства от тях може да бъдат пренасочени към продължаването на метрото до летището.

Също с цел разширяване възможностите за финансиране като бенефициент по друга ос на програмата ще бъде включено и Държавно предприятие „Пристанищна инфраструктура“. По този начин ще се осигурят средства за проекта за изграждане на пътнически терминал в Бургас, т. нар. проект „Супер Бургас“. Той включва разширяване и преустройство на пристанището в града с изграждане на пътническо и яхтено пристанище, круизен терминал и голяма пешеходна зона. По програмата „Транспорт“ ще се финансира само техническата инфраструктура на проекта на стойност около 30-40 млн. EUR.

Ускоряване

Според Ивайло Московски напредъкът по Оперативна програма „Транспорт“ е видим, макар и все още бавен. Той посочи като причина,

►► Стоян Братоев (вляво) и Ивайло Московски обявиха очакваното пренасочване на средства за строителството на метрото

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

че по нея се финансират мащабни проекти, които изискват по-дълъг срок за подготовка на документацията. Според отчета на управляващия орган по програмата до момента по нея са договорени 600 млн. EUR за финансирането на 49 проекта, което се равнява на около 30% от общия бюджет от 1.9 млрд. EUR за периода 2007-2013 г. Разплатените средства

възлизат на 109 млн. EUR, което е малко над 5% от общия капацитет на програма „Транспорт“.

„Само през тази година сме договорили проекти за 365 млн. EUR, или 61% от тези за периода от 2007 г. насам“, посочи Ивайло Московски. Основният дял от това финансиране се пада на последните три лота от магистрала „Тракия“, чиято обща стойност е 250

млн. EUR. След скандала с одитния доклад, който улечи изпълнителите на лот 2 от магистралата в незаконно строителство, зам.-министърът на транспорта обясни, че няма проблеми с финансирането на проекта от страна на Брюксел. „Имаме потвърждение, че апликационната форма е минала всички фази на потвърждение, в момента се съгласува с Европейската

комисия и се очаква до Нова година да бъде одобрена“, категоричен беше той.

От комисията са препоръчали усвояването на средства по програма „Транспорт“ да се ускори чрез т. нар. overbooking. Това означава в нейния обхват да се включат проекти, които надвишават бюджета, но са с висока степен на проектна готовност или вече се изпълняват.

Радостина Маркова

Оценката на проектите по програмата за селските райони ще се забави поне до пролетта

От земеделския фонд искат 300 млн. EUR да бъдат прехвърлени от неатрактивни към атрактивни мерки

Оценката на проектите по Програмата за развитие на селските райони (ПРСР), които са подадени през 2010 г., ще се забави минимум с три месеца и в най-добрия случай може

да приключи към март или средата на април. В същото време все още не са оценени около 400 проекта от приема през 2009 г. Това съобщи Светослав Симеонов, изпълнителен директор на Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ). Забавянето е заради промяната в механизма за оценка, проблемите с наемането на външни оценители и липсата на достатъчно, и то добре подготвени служители във фонда, комен-

тира Симеонов. В резултат от несвършената работа на администрацията обаче инвестиционните планове на бенефициентите се затрудняват и дори се провалят.

От друга страна, забавената оценка влияе на планирането за обявяване на нови мерки.

Следствия и оценка

Все още не е ясно какъв брой или дял от подадените

близко 7000 проекта през 2010 г. ще бъдат прегледани в срок. Проектите от 2009 г., за които се чака оценка, са блокирани, тъй като са свързани с казуси, по които са компетентни други органи, а не ДФЗ, обясняват от фонда. Междувременно стана ясно, че е освободен бюджет за изпълняване на близо 200 проекта.

В същото време от ДФЗ цитираха данни от анкетно проучване сред бенефициенти, според които само

около 43% са били недоволни от времето, за което се разглеждат проектите. Други 33% се оплакват от липсата на прозрачност при избора на проектите.

Пренасочване на пари

В началото на следващата година от ДФЗ ще поискат разрешение от Европейската комисия за прехвърляне на близо 300 млн. EUR от неатрактивни към атрактивни мерки, отчитат от фонда. Това е препоръчано и в междинната оценка за изпълнението на програмата за периода 2007-2009 г.

От ДФЗ планират до края на февруари да са готови с конкретния списък от кои мерки биха искали да пренасочат средства и за кои смятат, че си заслужава да

се увеличи бюджетът (вж. работните им идеи към момента в карето). В срок от 4 месеца експертите от ЕК трябва да отговорят дали са съгласни.

Генерални реформи

Според изпълнителния директор на ДФЗ по отношение на мерките за подпомагане на полупазарни стопанства в процес на реструктуриране (141) и подобряване на икономическата стойност на горите (112) може да се приложи децентрализация на дейностите. Участието на банките в процеса на оценка на проекти обаче едва ли ще се случи през този програмен период, смята Симеонов.

Дарина Черкезова

Пренасочване от мярка в мярка

► Плановите на ДФЗ към момента са да бъдат пренасочени

средства от мерките:

► Професионално обучение, информационни дейности и разпространение на научни знания (мярка 111) - 15 млн. EUR

► Подпомагане на полупазарни стопанства в процес на реструктуриране (141) - близо 100 млн. EUR
► Първоначално залесяване на неземеделски земи (223)

- 10-13 млн. EUR
► Разнообразяване към неземеделски дейности (311) - 50 млн. EUR
► Доплащания към националните плащания (611) - 27 млн. EUR

Николай Младенов: Президентът е политическият чадър на ДС

Президентът да обясни защо 50% от назначенията по време на неговите мандати са на хора с агентурно минало, каза външният министър

„Президентът Георги Първанов, известен от досиетата като Гоце, може да говори каквото си иска, но той лично е политическият чадър на всички структури на Държавна сигурност в България.“ Това заяви министърът на външните работи Николай Младенов. Изказването беше по повод коментар на президента, че десет от сега действащите дипломати с досиета са назначени по време на мандата на ГЕРБ.

Краят на края

Николай Младенов още веднъж потвърди, че дипломатите, които президентът има предвид, вече са били в процедура на назначаване, когато ГЕРБ встъпи във власт. „Който каквото иска да говори, но в България това приключи. Вече няма да има назначения, които да компрометират страната ни навън“, каза министърът на външните работи.

Видимо ядосан, Младенов добави, че е по-добре президентът да обясни защо 50% от посланиците, изпратени по време на неговите мандати, са от Държавна сигурност.

„Почти всички съветници на президента са били агенти на ДС. Аз тези хора няма да ги изпратя посла-

ници“, категоричен беше той. Младенов обясни още, че дипломатите с агентурно минало са се увеличавали през последните години, вместо да намаляват. „И това е, защото през тези години над МВнР е бил сложен стъклен похлупак и млади хора с амбиции и образование не са могли да пробият там“, коментира той.

Да има чистка и в енергетиката

За прочистване на енергийния сектор от бивши агенти на Държавна сигурност пък призова лидерът на ДСБ Иван Костов. „Управляващите от ГЕРБ трябва да прочистят от агенти на бившата Държавна сигурност и областните управители, както и енергетиката, където работят хора, защитаващи интересите на чужда държава“, каза Костов и допълни, че очаква голяма съпротива

от страна на президента Георги Първанов за отстраняването на посланиците, но Бойко Борисов и ГЕРБ не трябва да отстъпват.

Отново въпроси от чужбина

Въпросът за дипломатите - сътрудници на Държавна сигурност, е бил поставен на българския премиер на срещата на Европейската народна партия.

Генералният секретар Антонио Лопес-Истурис лично е поискал Бойко Борисов да му обясни как е възможно години след демократичните промени България да има толкова много дипломати, свързани с бившата Държавна сигурност. „Учудващо е, че на този фон се отнасят толкова благосклонно към нас“, коментира Борисов по повод амбициите ни за Шенген.

Ани Когжаиванова

► Министърът на външните работи Николай Младенов беше категоричен, че вратата за дипломати с агентурно минало вече ще бъде окончателно затворена

СНИМКИ ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

“Толко.”

► Министърът без портфейл Божидар Димитров ще погледне оставката си днес. След скандала с посланиците на България с агентурно минало отново на дневен ред излезе въпросът защо Димитров, който също е бил сътрудник на Държавна сигурност, е в правителството. Прег БНТ той обясни причините така: „Никакви, погавам си оставката. Толко. Давам възможност на министър-председателя да осъществява политиката си в международен план. Да го улесня.“ Агентурното минало на Божидар Димитров е известно от 2001 г., когато беше осветен от прещишната комисия по досиетата. Още тогава той обяви, че не се срамува и че принадлежността към ДС му е помагала в работата му като историк

Подкрепа ЕНП ще убеждава Франция за България в Шенген

► Европейската народна партия (ЕНП) ще направи специална работна група, която да убеди представителите на страните, които имат съмнения за присъединяването ни през следващата година към Шенген - Франция, Холандия, Германия и Швеция, че нямат повод

за безпокойство. Те ще имат възможност да прегледат всички налични документи за готовността ни за влизане в Шенген, както и да получат на място в министерствата на вътрешните и външните работи на България допълнителна информация за направеното.

► Същевременно на кръгла маса, посветена на темата, България получи отново подкрепата на Унгария. „Унгария иска България в Шенген. Подкрепяме ви и ще бъдем щастливи това присъединяване да стане

в рамките на унгарското председателство на Европейския съюз през 2011 г.“, каза унгарският посланик в България Джудит Ланг.

► Министрите на вътрешните и външните работи Цветан Цветанов и Николай Младенов увериха, че страната ни е 100% готова за членството и е изпълнила всички технически изисквания. И двамата подчертаха, че очакват политическото решение да бъде взето на базата именно на изпълнените технически изисквания, а не с други мотиви.

Къде какво се случва?

До 10% ръст очакват в зимните курорти

Ранният сняг и запазването на ниските цени са основните фактори за растежа

До 10% ръст на туристите през зимния сезон 2010/2011 прогнозира представителите на бизнеса и неправителствените организации. „Резултатите дори може да надхвърлят тези отпреди кризата“, коментира Румен Драганов, председател на Института за анализи и оценки в туризма. Причините за оптимизма са ранният сняг, положителните впечатления на туристите от миналата година, подобренията в ски курортите и не на последно място - запазването на цените на лифт карти и хотелски нощувки на нивата от миналата година.

„Очаквахме ръст от 3%, но заради ранния сняг

” Очаквахме ръст от 3%, но заради ранния сняг прогнозата ни се увеличи на 8%

прогнозата ни се увеличи на 8%“, казва Драганов. По думите му снежната обстановка е провокирала бум на записванията на скиорите от Великобритания, Германия и Русия още в началото на декември. Вече голяма част от пакетните оферти за Коледа и Нова година са разпродадени. „Цените не бяха променени на годишна база и дори и най-скъпите оферти се оказаха изгодни и сравнително евтини. Поради тази причина те бяха и първите,

които се продадоха“, казва Драганов. По думите му курортите ни вече имат малко по-добър имидж, тъй като във всички има оръдия за изкуствен сняг, условията за каране на ски се подобряват с всяка година, а лифтовете и паркоместата са по-добре организирани.

Зам.-министърът на икономиката с ресор туризъм Иво Маринов има по-скромни очаквания и прогнозира ръст около 3%.

Дарина Черкезова

В Родопите

Инвестиции за милиони в Пампорово

Над 1 млн. лв. е размерът на инвестициите за подобряването на условията за каране на ски в курорта „Пампорово“. Това съобщи Мариян Беляков, изпълнителен директор на компанията концесионер „Пампорово“ АД. „Очакваме минимум 5 до 10% ръст на туристите“, казва той. Увеличението ще е основно благодарение на по-силния интерес от страна на български, гръцки и румънски скиори.

В Рила

Боровец атрактивен за нови пазари

Записванията към момента показват, че българските туристи в курорта „Боровец“ ще са със 7% повече. Скиорите от балканските държави се очаква да са на нивото от миналата година. Ръст от 5% прогнозира английските туроператори, а с около 10% се очаква да бъде увеличена и посещаемостта от пазар Русия. Повече записвания има и от държавите от Централна Европа и Турция.

В Пирин

Световни спортни състезания в Банско

„Очаквам да запазим резултатите от миналата година“, казва кметът на Банско Александър Краваров. През тази година в Банско има нов 6-седалков лифт и установки за изкуствен сняг. Силен интерес към курорта ще има и по време на Световната ски купа за мъже, която ще се проведе в края на февруари, както и заради Европейската купа по биатлон в средата на месеца.

До столицата

Бизнес визити и ски на Витоша

Очакваме на Витоша да се качат не само софиянци, но и хората, които идват към столицата, казва Костадин Костадинов, изпълнителен директор на концесионера „Витоша ски“. По думите му интересът към планината ще се запази и дори може да се очакват повече румънци и сърби. Според Костадинов Витоша няма да загуби и гръцките скиори въпреки кризата в южната ни съседка, както и откриването на нов граничен пункт, който създава удобна връзка към курорта „Пампорово“.

Историческа победа над дискриминацията в армията на САЩ

Конгресът на САЩ изпрати в миналото дискриминационния закон "не питай, не казвай", който забраняваше на хомосексуалните войници да служат в армията

След тежки дебати конгресът на САЩ взе историческо решение и даде одобрението си хомосексуални войници да могат да служат открито в армията на САЩ. С 65 гласа "за" сенаторите пратиха в миналото унизителната и лицемерна според мнозина поправка, наречена "don't ask, don't tell", или "не питай, не казвай". Текстът е от 1993 г. и изисква от войниците с различна от хетеросексуалната ориентация да я прикриват, в противен случай ги очаква уволнение.

Голямата победа

Защитниците на правата на сексуалните малцинства определиха този акт на конгреса като огромна победа. Сега предстои подписването му и от президента на САЩ Барак Обама, след което Пентагонът трябва да изготви наредба за прилагането на новия закон. Два месеца след

това откритата служба ще стане факт. Така американската армия се присъединява към списъка на армиите по света като тези на Израел, Великобритания, Австралия и др., където хомосексуалните служат напълно открито.

"Това е историческа крачка напред към края на една политика, която подкопава националната ни сигурност и нарушава идеалите, които нашите мъже и жени в униформа защитават и за които рискуват живота си. Досега хиляди патриоти бяха гонени от армията въпреки дългогодишна отлична служба, защото били хомосексуални", заяви емоционално Барак Обама по повод решението.

Изпълненото обещание

Откритата служба за гей войници беше едно от основните предизборни обещания на президента на САЩ Барак Обама, с което той спечели вота на хомосексуалните американци. Обещанието обаче висеше на косъм заради огромната съпротива на републиканците в Сената. След бурни дебати част от консервативно настроените сенатори подкрепиха решението. Анализаторите смятат, че това е по-скоро връщане на жеста, който Обама на-

► Откритата служба за гей войници беше едно от основните предизборни обещания на президента на САЩ Барак Обама

СНИМКИ REUTERS

прави за републиканците със запазването на ниските нива на данъците, отколкото вътрешно убеждение, че гей войниците заслужават откритата служба. Това обаче вече е без значение, след като решението е факт.

Унизителната поправка

Законът "Don't ask, don't tell" (DADT), или "не питай, не казвай" беше гла-

суван преди седемнадесет години по време на администрацията на Клинтън. Той забраняваше на военнослужещите да питат новоприсъединяващите се войници каква е сексуалната им ориентация ("не питай"), а одобрените войници съответно нямат право да показват, да демонстрират или да разкриват по никакъв начин своята ориентация, ако тя

е различна от хетеросексуалната.

Законът обаче предвиждаше всички подозрения в хомосексуалност да бъдат разследвани. Поради това близо 15 хил. войници за тези 17 години бяха уволнени от армията. Повечето от тях са били разкрити чрез доноси от техни колеги, като в прилагането на закона почти не се правеше разлика между слухове,

Допитване

70% от военните одобряват промяната

► Премахването на поправката е резултат на едногодишно изследване на Пентагона, което показва, че 70% от американските военни смятат, че откритата служба за гей войници няма да повлияе на боеспособността на армията. Другият говор е, че гей войници така или иначе винаги са служили в армията и единствената разлика е, че сега те просто няма да се страхуват от разкриване и уволнение.

► Изследване на общественото мнение показва също и че 77% от американците подкрепят премахването на забраната.

изнудване и целенасочени опити за вреда.

Все пак анализаторите припомнят, че поправката, макар и унизителна и дискриминативна, беше междинна крачка към сегашното решение. Тя даваше възможност на гей войниците да служат, макар че цената за мнозина от тях беше лишаване от личен живот или демонстрирането на фалшив такъв. □

Агенция Moody's понижи рейтинга на Ирландия с пет степени до Baa1

Бюджетните съкращения ще попречат на икономическия растеж на страната, прогнозира МВФ

Международната рейтингова агенция Moody's Investors Service понижи оценката си за Ирландия с пет степени и предупреди, че са възможни допълнителни намаления. Рейтингът на страната падна от Aa2 на Baa1, а перспективата е негативна.

Изненадващо

Макар че понижението се очакваше от анализаторите, свалянето на оценката с цели пет степени се оказа изненадващо. Според агенцията доверието в ирландските банки се е "изпарило" докато правителството съгласува международния спасителен заем в размер на 85 млрд. EUR.

Мерките, които предприема Дъблин за намаляване на бюджетния дефицит, може да се отразят негативно на икономическия растеж и вътрешното търсене, смятат експертите на Moody's. Въпреки това от агенцията не очакват да се стигне до реструктуриране на държавния дълг.

Дупка в бюджета

Данните на правителството от края на ноември показват, че Ирландия може да налее 83 млрд. EUR в спасяването на банковата система, която пострада сериозно от спукването на имотния балон. Сумата

е повече от половината от brutния вътрешен продукт на страната. През следващите четири години правителството планира да свее бюджетните разходи с около 20% и да увеличи данъците, за да намали дупката в бюджета. За 2010 г. Дъблин оч-

аква недостиг от 12% от БВП, но като се включи и помощното финансиране за банките, дупката в хазната ще достигне 32% от БВП.

Пог въпрос

Междувременно Международният валутен фонд

0.9

► процента ръст на ирландската икономика догодина прогнозира Международният валутен фонд

99

► процента от brutния вътрешен продукт ще достигне дългът на Ирландия през 2010 г.

нансирани, като разликата до 85 млрд. EUR ще бъде осигурена от Европейския съюз. Експертите на МВФ прогнозира икономиката на Ирландия да нарасне с 0.9% през следващата година и с 1.9% през 2012 г., но дори и този скромнен ръст може да не бъде постигнат.

От фонда не очакват и страната да изпълни заложените цели за бюджетния дефицит. Дъблин планира недостигът в хазната да намалее до 3% през 2015 г. Според МВФ обаче дупката в бюджета ще бъде 5.1% през 2014 г. и 4.8% през 2015 г.

Дълг

Износът ще продължи да движи икономиката на Ирландия, но бюджетните съкращения ще се отразят на растежа, смята МВФ. Ниската инфлация ще помогне на конкурентоспособността на страната, но ще забави възстановяването, прогнозира от фонда. Очаква се дългът на Ирландия да стане 99% от БВП към края на 2010 г. в сравнение с 25% през 2007 г. През 2013 г. дългът ще достигне върховата си стойност от 125% от БВП, но може да продължи да се увеличава, ако икономическите шокове не бъдат преодолени. □

► Мерките за намаляване на бюджетния дефицит, които предприема ирландското правителство, ще се отразят на потреблението и растежа, смятат експертите

(МВФ) съобщиха, че значителните рискове, пред които е изправена Ирландия, може да й попречат да върне заема си. Заключение е включено в доклада към споразумението за отпускане на 22.5 млрд. EUR на страната. Сумата е част от общото международно фи-

Изкуството
да създаваш
възможности.

ALCOMET

www.alcomet.eu

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

„Спиди“ навлиза и в бизнеса с доставка на стоки

Куриерската компания отчита 12% ръст в пратките, но при по-ниски цени

Куриерската компания „Спиди“ вече ще доставя не само пратки, но и стоки. Според изпълнителния директор на компанията Валери Мектупчийн все повече дружества, които дистрибутират различни продукти, ще продават автомобилите си и ще изнесат дейността си към куриерски компании. „Западните фирми, които навлизат в България, въобще не развиват транспортна дейност. Те я предават на компании, които са специализирани в това“, обясни Мектупчийн. Неговата прогноза е, че с разрастването на бизнеса на повечето български компании дейността на куриерите, които обслужват доставките им, ще се увеличи.

Новите насоки

„Аутсорсингът има сериозно значение за куриерския пазар. Все повече наши клиенти осъзнават предимството на това да изнесат ангажиментите по доставка и дистрибуция извън компанията“, каза изпълнителният директор на „Спиди“. По думите му

това оптимизира разходите на компаниите и все повече хора ще изнесат управлението на доставките към куриерски компании.

Електронната търговия е вторият стълб, на който ще заложи компанията, за да подобри резултатите си и да разшири бизнеса си. Досега „Спиди“ доставяше пратки, които са направени по интернет, но само през български сайтове. В началото на ноември куриерската компания е подписала договор с най-големия европейски оператор DPD Networking, чрез който вече ще оперират в 21 европейски държави. „В този сегмент на бизнеса има много сериозен потенциал за растеж“, обясни Валери Мектупчийн.

Около 80% от клиентите на „Спиди“ са бизнес клиенти, част от които са намалили поръчките си. По думите на Мектупчийн това е компенсирано с електронната търговия и аутсорсинга, при които има ръст.

Амбициозни планове

За 2010 „Спиди“ отчита 12% ръст на поръчките спрямо година по-рано. „Това е най-успешната година за нас“, заяви директорът на фирмата. Въпреки този ръст обаче от куриерската фирма не отчитат ръст на приходната

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

част. Това е така, защото цените, които се предлагат на клиентите, са били намалени. „Предлагаме по-атрактивни цени, за да задържим клиентския интерес“, коментира Валери Мектупчийн. Той обясни, че това е един от начините да се пребориш с конкуренцията.

В плана на компанията за следващата година е заложен ръст на приходите и на дейността от около

10-11%. „Оптимист съм за бъдещето“, каза Мектупчийн. Причината за това са точно електронната търговия и аутсорсингът, които ще продължат да се увеличават.

По-добрите резултати, които е реализирала компанията през тази година, са благодарение на оптимизирането на процесите и на разходите, обясниха от „Спиди“.

Радослава Димитрова

Тенденции DHL подобрява резултатите си

▶ През изминалата седмица груг от големите играчи на пазара с куриерски услуги - DHL, отчете повишение на количеството изпратени пратки. Това обаче е за сметка на цената, обясниха от фирмата. ▶ DHL отчита още по-

добра дисциплина от страна на фирмите при планирането и изпращането на пратките.

▶ Според управителя на компанията Снежина Казакова бизнесът се ориентира към нови пазари, което ще се отрази добре на куриерските фирми.

▶ Около 70% от пратките, които преминават през DHL, са изпратени от бизнес клиенти.

55

▶ хил. лв. е инвестирала в обучение на служителите си куриерската компания „Спиди“

„Инвестор.БГ“ търси 3 млн. лв. от фондовата борса

Интернет компанията ще предложи на инвеститорите 240 хил. нови акции

Интернет компанията „Инвестор.БГ“ АД ще се опита да набере близо 3 млн. лв. от фондовата борса чрез увеличаване на капитала, показва съобщение на дружеството, публикувано на БФБ.

На свое заседание съве-

тът на директорите на „Инвестор.БГ“ е взел решение за издаването на 239 892 нови книжа с номинал 1 лв. и емисионна цена 12.4 лв. за акция. Увеличението на капитала ще се смята за успешно, ако бъдат записани и платени най-малко 71 967 нови книжа, или 30% от цялата емисия.

Дружеството ще издаде 1 199 460 права, по едно за всяка съществуваща в момента акция, като срещу

12.4

▶ лв. е емисионната цена за акция, която „Инвестор.БГ“ ще предложи на инвеститорите с надеждата да събере 3 млн. лв. от пазара

5 права може да се запише една акция от увеличението на капитала.

Цената на книгата в новата емисия е с 2.75% по-ниска спрямо последната стойността на акция постигната при последната сделка на регулирания пазар. На 16 декември 10 лота на „Инвестор.БГ“ смениха собственика си, а цената на затваряне се повиши до 12.75 лв. за акция.

Най-големият акционер в „Инвестор.БГ“ е Technology in Central and Eastern Europe, което има

21.3% от капитала, показва справка в допълнителните материали към отчетта за деветмесечие от 2010 г. Любомир Леков и Николай Мартинов са собственици съответно на 15.53% и 8.12% от акциите на дружеството. „Юником Консулт“ ЕООД има 7.54%, а Филип Пашов е собственик на 6.8% от книгата на компанията. Останалите двама инвеститори с над 5% участие са Алекси Ан-

2.75

▶ процента по-ниска е цената на акция в увеличението на капитала спрямо стойността от последната борсова сделка

донов с 6.5% от акциите и Гертана Лекова с 5.17% от капитала. **П**

“Виваком” няма да продава им

През следващата година телекомът ще работи за улеснена преносимост на мобилни номера и по-лесно разтрогване на договори с оператори

Телекомуникационният оператор “Виваком” няма да продава имотите на бившия държавен монополист БТК, поне засега. Това стана ясно след пресконференция, на която изпълнителният директор на телекома Бернар Москени отчете постиженията за 2010 г. и откри част от плановете за следващите месеци. Компанията има желание да се раздели с част от имотите, но поради сегашното състояние на пазара за недвижима собственост, който е в стагнация, такъв ход би бил нерентабилен, казаха от “Виваком”. Става въпрос за над 800 имота, които освен това са запорирани от Агенцията за приватизация. От оператора казаха също, че са се отказали от намерението си да продават Телефонната палата в София, за която доскоро имаше уговорка с ирландски инвестиционен фонд.

Поглед в бъдещето
Планове за развитие на

оператора включват цялостното цифровизиране на фиксирани телефонни услуги, предлагани от “Виваком”. Общите инвестиции, които компанията е направила за фиксираната цифровизация, вече достигат 100 млн. лв., като 13 млн. от тях са били направени през 2010 г. Към края на годината остават около 15 хил. все още нецифровизирани домакинства. Бернар Москени спомена и плановете за пускане на оптична интернет връзка за София и големите градове, която да достигне скорост до 100 mbps. В момента “Виваком” е най-големият интернет доставчик на национално ниво с над 25% пазарен дял, каза Москени, а броят на абонатите на Vivascom Net е над 350 хиляди. Като допълнение телекомът планира да пусне услуга за интернет телевизия (IPTV), а към края на настоящата година телевизионната услуга на компанията има над 30 хил. абоната, превръщайки я

във втория по големина доставчик на сателитна телевизия в България.

Действия

Москени изказа и желанието на “Виваком” за отпадане на клаузата за автоматично подновяване на договорите за предоставяне на мобилни услуги, които изискват от абонатите да се явят при техния оператор в деня на изтичане на договора, за да го прекратят. Той заяви, че през 2011 г. компанията ще работи за създаването на лесна и клиентски ориентирана система за преносимост на номерата, която според него в момента работи тромаво. Други сфери на действие ще бъдат премахването на въздушните кабели във всички големи градове, предоставянето на легално съдържание в интернет, пускането на нови пакетни решения и допълнително намаляване на цените за свързване между различните мрежи, което да бъде пренесено и в цените за крайни потре-

бители.

Приходи

Москени обяви, че “Виваком” е единственият от трите мобилни оператора, който е реализирал повишаване на приходите на годишна база за периода юли - септември 2010 г. Общите приходи на компанията за това тримесечие са 227.5 млн. лв., с 0.5% повече от същия период на миналата година. Това се дължи отчасти на увеличените абонати на мобилните услуги на телекома, които са достигнали почти 2 млн. души. За първите девет месеца на 2010 г. постъпленията от мобилни услуги са нараснали с 30% и са достигнали 228.1 млн. лв. Сред другите постижения на компанията, очертани от Москени, са обединението на седем административни центъра в един нов офис, стартирането на проекта Vivascom TV и прехвърлянето на техническите операции на фирмата към Alcatel Lucent.

Пламен Димитров

” Клаузата за автоматично подновяване на договорите за предоставяне на мобилни услуги, които изискват от абонатите да се явят при техния оператор в деня на изтичане на договора, за да го прекратят, трябва да отпадне

Бернар Москени
изпълнителен директор на БТК

Решение

Държавата трябва да плати 600 хил. USD на “Адвент”

► В средата на миналата седмица стана ясно,

че заради сгрешена стратегия по делото, което държавата води в Международния арбитражен съд срещу собствениците на Българската телекомуникационна компания (БТК), България ще трябва да плати 600 хил. USD на американ-

ската компания “Адвент интернешънъл”. Държавата използва за делото услугите на адвокатска кантора “Камбуров”.
► Санкцията на България е наложена, защото страната ни неправилно е адресирала жалба за неспазване на следприва-

тизационни задължения по договор за продажбата на БТК към “Адвент интернешънъл”.
► Адвокатската къща “Камбуров” е поискала да бъде образувано дело срещу “Адвент интернешънъл”, но според арбитражния съд производство е трябвало

да се образува срещу “Вива венчърс” и “Неф телеком”.
► Тази грешка е била достатъчно основание за налагане на санкцията при разглеждане на жалбата по гопустимост. Предстои самата жалба да се гледа и по същество. На страна-

та ни са присъдени и разходите, които консултантите юристи са направили по време на съдебното заседание на съда. Те са изконсумирали сандвичи, кафета и сокове за 2000 лв., а в общите разходи са включени още 7000 лв. разходи.

ЮТИ, засега

Поредната голяма сделка с “Булгартабак” в очакване на същинската приватизация

Малко над 4% от капитала на тютюневия холдинг смениха собственика си в петък

В очакване на приватизацията на държавния дял в “Булгартабак холдинг” АД инвеститорският интерес към позицията се засилва. В петък се сключи трета голяма сделка с книгата на все още държавния тютюнев холдинг за по-малко от месец.

Интерес

По време на петъчната сесия на Българската фондова борса малко над 4% от капитала на “Булгартабак” смениха собственика си на извънрегулация пазар. Книжката на тютюневия холдинг бяха изтъргувани на цена 28 лв. за акция, което е с около 1% по-ниско спрямо цената в редовната търговия. Общата сума на сделката е за 8.4 млн. лв., а пазарната капитализация на холдинга достигна 211.44 млн. лв.

Миналия месец

В края на ноември на регулирания пазар бяха прехвърлени 8.11% от капитала на “Булгартабак”. Последва още една голяма сделка - този път за 4.05% от книгата на холдинга, които смениха собственика си на 6 декември. Така от 22 ноември до момента в три големи сделки са прехвър-

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

лени 16.2% от капитала на “Булгартабак”.

Акционери

От допълнителните материали към отчета на тютюневия холдинг за третото тримесечие на 2010 г. става ясно, че най-големият акционер е държавата. Чрез Министерството на икономиката, енергетиката и туризма държавата е собственик на 5 881 380 акции, или 79.83% от капитала на “Булгартабак”. Другият акционер, който има над 5%, е J.P.Morgan Clearing Corp. Щатската компания е собственик на 597 337 акции, които са 8.11% от капитала на българския тютюнев холдинг.

Според книгата на акционерите на “Булгартабак” към 11 юни тази година сред останалите по-големи инвеститори в холдинга са естонската Snedbank, която има 3.19% от капитала, и кипърското Leo Overseas LTD, което е собственик на 1.42% от капитала на “Булгартабак”.

Намерения

След голямата сделка през ноември председателят на СД на “Булгартабак холдинг” Александър Манолев каза за в. “Пари”, че интересът в последно време ще продължи да расте. По думите му това е нормално преди приватизацията на дружеството. Подобно е и

мнението на анализаторите на капиталовия ни пазар.

В средата на ноември икономическият министър Трайчо Трайков заяви, че е оптимист за продажбата на тютюневия холдинг. Министърът добави, че има голям интерес от стратегически и от финансови инвеститори. Председателят на борда на директорите на “Булгартабак” също заяви, че засега изразените намерения на държавата са да се продаде целият ѝ пакет, като направи уточнението, че преговорите и продажбата се движат от АП. Процедурата по приватизацията обаче все още не е обявена.

Атанас Христов

“Софарма Трейдинг” отчете 11-и пореден месечен ръст в продажбите

От началото на 2010 г. приходите от стоки на компанията достигат 360 млн. лв.

Дистрибуторът на лекарства “Софарма Трейдинг” реализира през ноември 2010 г. 11% ръст в продажбите на стоки до близо 36 млн. лв. Това съобщиха от дружеството чрез Българската фондова борса. Отчетеният ръст на годишна база е за 11-и месец поред. С постигнатото през ноември от началото на 2010 г. приходите от стоки достигат 360 млн. лв., което е с 13% повече спрямо същия отчетен период на 2009 г.

Печалбата расте

Печалбата преди данъци през ноември е 372 хил. лв., а за целия период януари - ноември на 2010 г. достига 4.4 млн. лв. Реализираният общ доход на компанията за 11-те месеца е 6.6 млн. лв., като освен печалба преди данъци дружеството отчита и 2.2 млн. лв. отрицателна

репутация от вливането на “Софарма логистика” АД. Вливането беше финализирано в началото на септември и вследствие на него капиталът на “Софарма Трейдинг” се увеличава от 30 млн. акции на 32.9 млн. акции с номинал 1 лв.

Търговия и на вземания

С цел подобряване ликвидността на “Софарма Трейдинг” през септември беше реализирана сделка с Българската банка за развитие за продажба на вземания на болници за 8.5 млн. лв. Платената цена за сделката се покрива с натрупани и предявени неустойки за просрочие по договорите на продадените вземания. Основен акционер в “Софарма Трейдинг” е “Софарма”. Дружеството на 10-ия по богатство българин според класацията на в. “Пари” “100-те най-богати българи” Огнян Донев притежава около 90% от капитала на дистрибутора на лекарства.

► Управляваната от изпълнителният директор Димитър Димитров “Софарма Трейдинг” достигна продажби от 360 млн. лв. за 2010 г.

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

► Имотите на БТК остават под възбрана, наложена от Агенцията за приватизация СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

227.5

► фмлн. лв. са общите приходи на “Виваком” за третото тримесечие на 2010 г.

228

► млн. лв. са постъплената в компанията само от мобилни услуги за деветмесечието

Борсата намали таксите за търговия в големи обеми

Членството на Българската фондова борса вече ще струва по 2 хил. лв. на година

Ръководството на Българската фондова борса (БФБ) се опитва да ограничи микро-сделките и да стимулира търговията с по-големи обеми. Това показват промените в тарифата за търговия, поддържане на регистрацията на емисиите финансови инструменти и членство на борсата. Новата тарифа влиза в сила от 1 януари 2011 г. "Промяната на таксите е съгласувана с инвестиционните посредници и няма да е изненада за участниците на капиталовия пазар", каза Любомир Бояджиев, член на съвета на директорите на БФБ и председател на управителния съвет на Българската асоциация на лицензираните инвестиционни посредници (БАЛИП).

Към големите сделки

От Нова година се въвежда минимална такса за търговия и се намалява процентът на таксата за изпълнена поръчка от 0.08 на 0.075%. Минималната такса за изпълнена поръчка до 50 млн. лв. ще е 1 лв. След промените такса вече ще се начислява върху сключени сделки, а не върху изпълнени поръчки. "Въвеждането на минимална такса за изпълнение на сделка цели да се окрупнят поръчките и силно се надяваме това да се случи", обясни Любомир Бояджиев. По думите му фиксираните такси са нормална практика

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

по света, защото има разходи при всяка сделка както за посредниците, така и за самата борса. "Дали ще се понижат таксите, или ще се увеличат, зависи от много фактори. Ако се търгуват по-големи лотове, ще има понижение на таксите за участниците, макар и символично. Ако обаче се сключват много малки сделки, ще има увели-

чение на таксите, въпреки че целта ни не е такава", твърди Любомир Бояджиев.

За допускане на финансови инструменти до търговия на официалния пазар вече няма да се плаща такса, предвиждат още промените. Ще бъде въведена обаче нова единна тарифа за емисиите акции, която ще е между 1000 и

3000 хил. лв. Досега горната граница беше 2000 хил. лв. С промените се предвижда над минималната такса от 1000 лв. да се добавя и процент от пазарната капитализация на емитентите. За промяна на параметрите по облигациите вече ще се плаща фиксирана цена от 2000 лв.

Членовете също плащат

След Нова година членовете на БФБ вече ще трябва да плащат по 2000 лв. годишна такса. По-активните посредници имат възможност да намалят таксата си за търговия с акции до 0.065%, при условие че платят 12 хил. лв. годишна такса. "До момента имаше асоциирани такси за

членство и всеки член трябва да има 20 хил. акции от капитала на фондовата борса или да плати 5 хил. лв.", добави Любомир Бояджиев. Според него, след като акциите на БФБ вече се освобождават за търговия, е нормално да се въведе такса за членство, каквато има във всяка организация. "Зависи и как ще тръгне цената на акциите след качването за търговия. Ако един посредник има 20 хил. акции, които започнат да се търгуват по 1 лв., той ще вземе 20 хил. лв., които са таксите за 10 години напред", даде пример Любомир Бояджиев.

Борсата на борсата

Миналата седмица Комисията за финансов надзор одобри проспекта на БФБ за качване на акциите на акционерното дружество на борсата. Обещанието за публичен статут на фондовата борса беше дадено в средата на юли тази година, като намеренията на ръководството бяха листването да стане факт до края на тази година. "Колегите на борсата работят усилено за качването на книгата на борсата за търговия на регулаторния пазар. Най-вероятно листването ще стане през първата половина на януари 2011 г.", прогнозира Любомир Бояджиев.

Атанас Христов

Български проект за учебни компании ще се бори за европейска награда за предприемачество

Общо 5 наши проекта се състезаваха в конкурс за инициативи в подкрепа на предприемачеството

Проект за учебна компания за студенти ще представя България на финала на конкурса за инициативи в подкрепа на предприемачеството, който се организира от Европейската комисия. Координатор на националния етап на конкурса е Министерството на икономиката, енергетиката и туризма. Конкурсът "Европейски награди за предприемачество" се организира във всички страни от ЕС. От общо 5 кандидатури, постъпили от наши фондации, университети и бизнес предприятия, 2 проекта спечелиха правото да представят страната ни на финала в Унгария

през май 2011 г. Вторият финалист е сдружение с нестопанска цел "За приемчиво гражданско общество" с проекта си "Частно основно училище". Той

се състезава в категорията "Инвестиране в изграждането на умения".

Проектът

Избраният на първо мяс-

то проект е реализиран от "Джуниър Ачийвмънт България" и е в категорията "Насърчаване на предприемаческия дух". Проектът стартира преди 3 години

и е насочен към университетите от цялата страна. "Всяко висше учебно заведение може да се запише в програмата "Учебна компания за студенти", каза за в. "Пари" PR и маркетинг мениджърът на "Джуниър Ачийвмънт" Добромир Добринов. Идеята е студенти от даден университет да създадат компания, която да развиват, да започнат производство на някакви продукти и да се опитат да работят в реална бизнес среда. До момента в проекта са се записвали по една компания от университет, но няма проблем и да са повече, каза Добринов. "Джуниър Ачийвмънт" осигурява всички необходими учебни помагала и документи, в които учебните компании да водят счетоводството си, докато съществуват. В края на всяка година учебната

компания се заличава. "Тъй като са създадени само за учебна цел, компаниите предлагат своите продукти в изключително ограничени бройки - в рамките на учебното заведение или сред близки и познати. Печалбите са минимални и в повечето случаи се даряват на университета или за благотворителност", разказа за проекта Добромир Добринов. По думите му университетите не плащат такси за участието си в проекта.

Университетските компании се ликвидират в края на академичната година, точно след годишното състезание за най-добра учебна компания на България. Най-добра получава правото да се състезава на европейско ниво за най-успешна компания в Европа.

Елина Пулчева

Британската Lloyds заделя двойно повече за лоши кредити в Ирландия

Около 90% от заемите за строителство на бизнес имоти са квалифицирани като необслужвани

Британската банка Lloyds Banking Group очаква да увеличи провизиите си за лоши заеми почти двойно през втората половина на годината заради експозициите си в Ирландия. Трезорът посочва като причина "значителното" влошаване на условията в страната.

Влошаване

Допълнително 10% от заемите в Ирландия, които са на обща стойност 26.7 млрд. GBP, ще бъдат квалифицирани като лоши до края на годината, се казва в съобщение на Lloyds. Банката, в която британското правителство държи 41%, ще увеличи сумата, която заделя за покриване на евентуални загуби по кредити, до 4.3 млрд. GBP за цялата 2010 г., спрямо 1.56 млрд. GBP към края на юни.

"Групата отчита допълнително значително влошаване на пазарните условия в Ирландия", казаха от Lloyds. Според банката

икономическото възстановяване в страната може да отнеме повече време, отколкото се е очаквало, което ще продължи да оказва натиск върху цените на активите. От Lloyds посочват, че около 90% от отпуснатите кредити за строителство на търговски имоти в Ирландия към момента са лоши в сравнение с 45% към средата на годината.

Свежи пари

Миналият месец Lloyds обяви, че е предоставила общо 4.45 млрд. EUR капитал на ирландското си звено Bank of Scotland досега. Друга британска банка - Royal Bank of Scotland (RBS), също е наляла допълнително 2.71 млрд. GBP в подразделението си Ulster Bank по данни към януари 2010 г. Към края на септември общият обем на отпуснатите от RBS кредити в Ирландия е бил 53.3 млрд. GBP.

Британските банки са с най-големи експозиции в Ирландия от всички международни трезори. Общият размер на заемите към средата на годината е бил 187 млрд. USD, показват данни на Банката за международни разплащания.

26.7

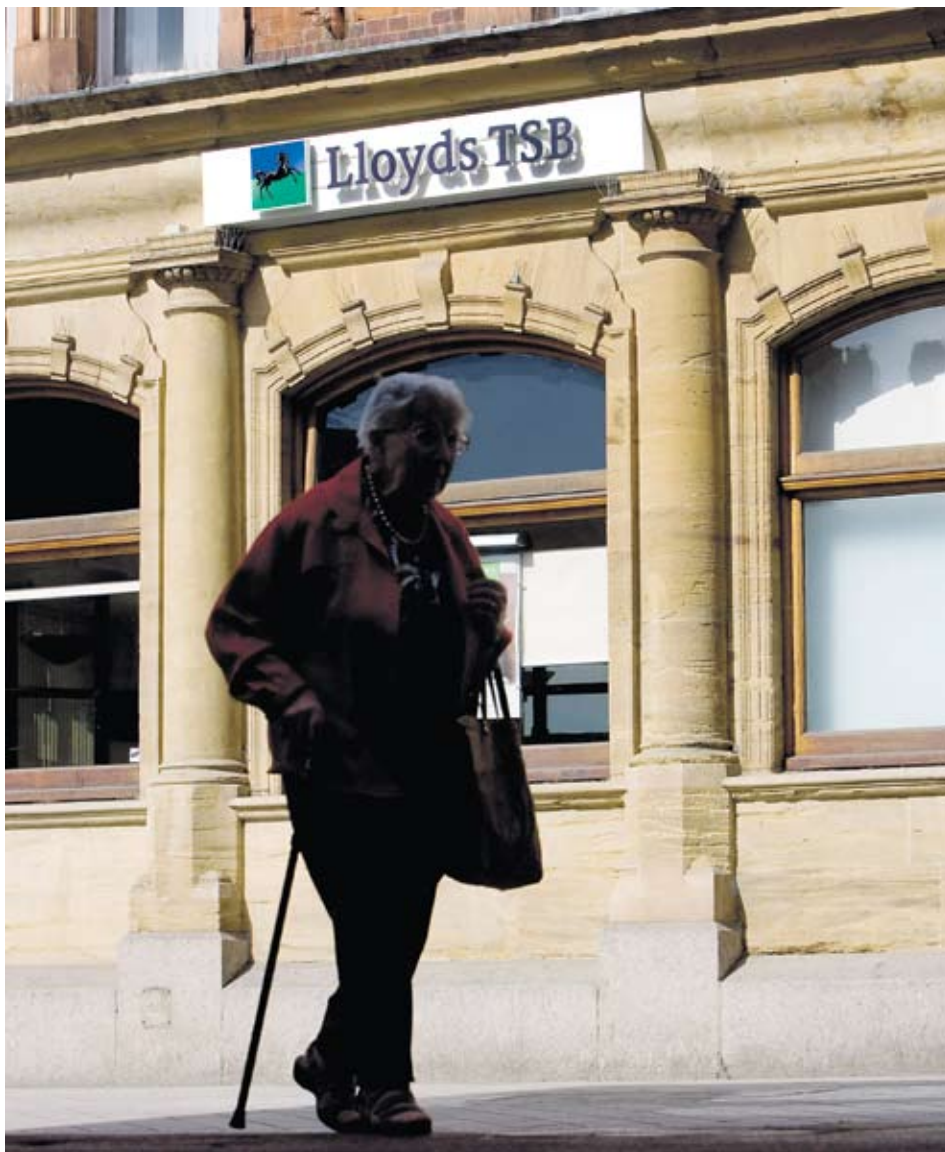
▶ млрд. GBP е общият кредитен портфейл на британската Lloyds Banking Group в Ирландия

187

▶ млрд. USD са заемите, отпуснати от британски трезори в Ирландия към края на септември

▶ Банката Lloyds, в която британското правителство държи 41%, ще увеличи провизиите си за лоши кредити до 4.3 млрд. GBP за цялата година

СНИМКА BLOOMBERG

Камерън заплаши банкерите с още данъци заради бонусите

Британските трезори се готвят да раздадат 7 млрд. GBP допълнителни възнаграждения

Британският министър-председател Дейвид Камерън предупреди банките в страната, че може да им вдигне данъците върху бонусите, ако решат да раздават "неоправдано" големи суми. Според премиера за британските граждани е обидно да гледат как банкерите взимат значителни допълнителни възнаграждения, след като милиарди паундове пари на данъкоплатците бяха налетели в спасяването на трезорите.

Социална отговорност

"Вярвам в социалната отговорност", каза Камерън. По думите му банкерите трябва да помислят за отговорностите си и всяко решение за раздаване на големи бонуси "ще затрудни запазването на такъв данъчен режим, който те одобряват". Тази седмица се очаква директорите на четирите най-големи

▶ За британците е обидно да гледат как банкерите взимат големи бонуси, след като трезорите бяха спасени с пари на данъкоплатците, смята Дейвид Камерън

СНИМКА REUTERS

британски банки - Royal Bank of Scotland, Lloyds Banking Group, Barclays и HSBC Holdings, да се срещнат с финансовия министър Джордж Озбърн и с министъра на икономи-

ката Винс Кейбъл, съобщи Bloomberg, като цитира запознати източници.

Намуск

Две години след като близо 1 трлн. GBP пари на

данъкоплатците бяха използвани за спасяване на британската финансова система, банките в страната планират да раздадат 7 млрд. GBP бонуси за 2010 г., съобщи Центърът за икономически и бизнес проучвания. Макар че подготовените стимули са по-малко от рекордната сума от 11.6 млрд. GBP, която банкерите получиха през 2007 г., това засилва натиска върху правителството, което планира да съкрати 300 хил. държавни служители и да вдигне ДДС, за да намали бюджетния дефицит.

Напълно неоправдано

Подобно предупреждение към банкерите в края на миналата седмица направи и вицепремиерът Ник Клег. В интервю за Financial Times той посочи, че правителството няма "да стои и да гледа", ако банкерите не ограничат бонусите си и не увеличат кредитирането за малките фирми. "Напълно неоправдано е милиони хора да жертват стандарта си на живот, а в същото време банките да не поемат своя дял", каза Клег.

Още шест банки в САЩ фалираха

Регулаторите затвориха финансови институции с активи за общо 1.23 млрд. USD

Регулаторните власти в САЩ затвориха още шест банки, с което общият брой на фалиралите финансови институции тази година достигна 157. Три трезора в Джорджия и по един в Арканзас, Минесота и Флорида с активи на стойност 1.23 млрд. USD бяха закрити в края на миналата седмица. От началото на 2008 г. досега в САЩ са фалирали общо 322 банки. Закриването на шестте трезора струва на Федералната корпорация за гарантиране на депозитите (FDIC) 267.6 млн. USD, казаха от институцията.

Проблемни банки

Миналия месец FDIC съобщи, че броят на проблемните банки е нараснал с 3.7% през третото тримесечие и е достигнал 860. Това е най-сериозният ръст, регистриран за последните 17 години. Активите на заплашените трезори са били общо 379.2 млрд. USD към края

на септември спрямо 403 млрд. USD към средата на годината. Анализатори очакват да фалират още 500 банки, преди да свърши цикълът, който започна през 2007 г. За тази година обаче вероятно шестте банки ще са последните закрити, тъй като регулаторите обикновено не затварят институции по време на празниците.

Закрими

Най-големият фалирал трезор миналата седмица е Bank of Miami във Флорида, който беше купен от 1st United Bancorp. Купувачът придоби близо 375 млн. USD депозити, над 442 млн. USD активи и три банкни клона. В Джорджия най-голямата закрыта финансова институция е Chestatee State Bank. Тя беше купена от Bank of the Ozarks, която с това придоби 240 млн. USD депозити и четири клона. Другите затворени трезори в Джорджия са United Americas Bank и Appalachian Community Bank. Регулаторите закриха също First Southern Bank в Арканзас и Community National Bank в Минесота.

16 ПАЗАРИ

Цени на петрол и петролни продукти

Вид	Борса	Единица	Януари	Февруари
Суров петрол	NYMEX	USD/б	87,51	88,2
Брент	ICE	USD/б	91,32	91,32
Газовол	ICE	USD/т	764	768,5
Природен газ	NYMEX	USD/MMBtu	4,01	4,04
Бензин 95	NYMEX	USD/т	826	-
Нафта	NYMEX	USD/т	832	-

Фючърси на агрокултури

Вид	Разновидност	Борса	Единица	Януари
Пшеница	Soft Red	CBT	USD/m	274,48
Царевица	Yellow	CBT	USD/m	231,45
Ечемик	Feed	ASX	USD/m	189,66
Памук	No.2	NYBOT	USD/m	3186,07
Kaiko		NYBOT	USD/m	2957,00
Kafo	Arabica	NYBOT	USD/m	4833,55
Соя	No.2	ICE	USD/m	476,01
Захар	White	NYSE LIFFE	USD/m	778,90

Борси: CBOT - Чикагска стокова борса; CME - Чикагска търговска борса; NYBOT - Нюйоркска стокова борса; ASE - Австралийска стокова борса

Спот цени на цветни метали

Вид	Борса	Единица	Цена	Зм.
Мед	LME	USD/т	9101,5	9079,75
Калай	LME	USD/т	26225	26100
Олово	LME	USD/т	2378,5	2382
Цинк	LME	USD/т	2240,5	2263
Алуминий	LME	USD/т	2306,5	2331
Никел	LME	USD/т	24695	24725
Алуминиева сплав	LME	USD/т	2230	2210

Цени на благородни метали

Вид	Борса	Единица	Купува	Продава
Злато	LME	USD/т.у.	1371,76	1372,2
Сребро	LME	USD/т.у.	28,9	28,95
Платина	LME	USD/т.у.	1694,5	1695
Паладий	LME	USD/т.у.	737	739
Родий	LME	USD/т.у.	2320	2320

Източник: Bloomberg

Мерни единици: 1 bu. соя = 27.216 kg ; 1 bu. царевица = 25.4016 kg ; 1USD = 1 U.S. cent
1bu. овес = 15.4224 kg ; 1 lb. = 0.4536 kg ; 1 cwt = 50 kg ; 1 gal. = 3.785 l ; 1MT = 1000 kg

Курсове за митнически оценки

Валута	Код	За	Стойност
АВСТРАЛИЙСКИ ДОЛАР	AUD	1	1,4172
БРАЗИЛСКИ РЕАЛ	BRL	10	8,3511
КАНАДСКИ ДОЛАР	CAD	1	1,4195
ШВЕЙЦАРСКИ ФРАНК	CHF	1	1,4568
КИТАЙСКИ РЕНМИНБИ ЮАН	CNY	10	7,9521
ЧЕШКА КРОНА	CZK	100	26,235
ДАТСКА КРОНА	DKK	10	1,2500
ЕСТОНСКА КРОНА	EER	10	2,3038
БРИТАНСКА ЛИРА	GBP	1	1,8704
ХОНГОНГСКИ ДОЛАР	HKD	10	2,6457
ХЪРВАТСКА КУНА	HRK	10	7,0326
УНГАРСКИ ФОРИНТ	HUF	1000	1,6110
ИНДОНЕЗИЙСКА РУПИЯ	IDR	10000	3,1975
ИНДИЙСКА РУПИЯ	INR	100	1,7385
ЯПОНСКА ЙЕНА	JPY	100	1,2655
ЮЖНОКОРЕЙСКИ ВОН	KRW	1000	5,6645
ЛИТОВСКИ ЛИТАС	LTL	10	2,7566
ЛАТВИЙСКИ ЛАТ	LVL	1	1,1703
МЕКСИКАНСКО ПЕСО	MXN	10	4,5917
МАЛАЙЗИЙСКИ РИНГИТ	MYR	10	2,3895
НОРВЕЖКА КРОНА	NOK	10	1,1132
НОВОЗЕЛАНДСКИ ДОЛАР	NZD	1	3,2983
ФИЛИПИНСКО ПЕСО	PHP	100	4,9340
ПОЛСКА ЗЛОТА	PLN	10	4,5522
НОВА РУМЪНСКА ЛЕЯ	RON	10	4,6218
РУСКА РУБЛА	RUB	100	2,0811
ШВЕДСКА КРОНА	SEK	10	1,1107
СИНГАПУРСКИ ДОЛАР	SGD	1	4,8304
ТАЙЛАНДСКИ БАТ	THB	100	9,9326
ТУРСКА ЛИРА	TRY	10	1,4508
ЩАТСКИ ДОЛАР	USD	1	2,0531
ЮЖНОАФРИКАНСКИ РАНД	ZAR	10	1,9558
ЕВРО	EUR	1	-

Валутният курс за митнически цели е курсът на БНБ определен в предпоследната сряда от месеца и публикуван този или на следващия ден, който се използва през следващия календарен месец, освен ако не бъде заменен от курса определен по чл. 91 от ППЗМ. Курсовете са валидни до 24.00 часа на 31.12.2010.

Тип	Валута	Емисионна стойност за поръчки подадени до 15.00 ч. на 16.12.2010 г.				Цена при обратно изкупуване
		До 5 000 евро	От 5 001 до 10 000 евро	От 10 001 до 20 000 евро	Над 20 001 евро	
консервативен	USD	157,44	156,67	155,90	153,60	153,60
консервативен	EUR	11,76	11,70	11,64	11,47	11,47
консервативен	EUR	83,69	83,28	82,88	81,25	81,25
балансирен	EUR	102,69	102,19	101,69	99,70	99,70
балансирен	EUR	805,55	801,64	797,73	782,09	782,09
високодоходен	EUR	187,40	186,51	185,62	184,73	178,48
високодоходен	EUR	84,50	84,09	83,69	81,25	81,25
високодоходен	EUR	170,64	169,82	169,00	164,08	164,08
високодоходен	EUR	336,21	334,61	333,01	320,20	320,20
високодоходен	EUR	211,28	210,27	209,27	201,22	201,22
високодоходен	EUR	254,88	253,66	252,45	242,74	242,74
високодоходен	EUR	96,48	96,03	95,57	91,89	91,89
консервативен	EUR	237,31	236,18	235,05	226,01	226,01

Нетната стойност на активите на дял е равна на цената на обратното изкупуване. Информация за проспектите и правилата на фондовите може да бъде получена на тел. 0700 10 000, както и на интернет адреси www.ram.at и www.ram.bg

Котировки на взаимните фондове

Фонд	Тип	Ем. сп. (млн)	ЦМ	От началото на годината (не се анюализира)	Спаѓајќи отклонение	За последните 12 мес.	От началото на публ. претрзавање (анюализирана)	Начало на публ. претрзавање		
									за поръчки над 20000 лв.	за поръчки от 2000 до 20000
Авора Капитал АД	Смесен - балансирен	4.7911	4.9827	4.7911	4.6953	-6.96%	15.75%	-6.46%	-22.36%	21.01.2008
Авора Кепитъл - Балансирен	фонд в акцији	7.4055	7.4425	7.7017	7.4055	4.54%	14.34%	3.00%	-9.83%	23.01.2008
Авора Кепитъл - Global Commodty Fund	фонд в акцији	10.1750	10.3276	10.5820	0.0000	1.15%	0.43%	1.19%	-	23.09.2009
Авора Кепитъл - Югослатска Европа	фонд в акцији	2.1478	2.5400	2.5400	0.0000	-13.82%	29.08%	-13.14%	-55.60%	12.11.2007
Активна Асет Мениџмънт АД	Смесен - балансирен	2.5340	2.5340	2.5340	0.0000	-14.81%	25.64%	-14.38%	-49.20%	12.11.2007
Астра Асет Мениџмънт АД	фонд в облигации	11.4473	11.4473	11.4473	11.4416	0.12%	6.85%	6.36%	-	06.10.2008
ДФ Астра Кеш	Смесен - балансирен	10.0529	9.9029	9.9529	0.0000	-6.60%	3.44%	-6.52%	0.01%	06.10.2008
ДФ Астра Баланс	фонд в акцији	9.3233	9.2769	9.1377	9.1841	0.0000	8.29%	-9.31%	-3.40%	06.10.2008
ДФ Астра Плюс	фонд в облигации	13.4328	13.2998	13.2998	13.2998	-0.91%	5.62%	1.28%	5.85%	14.12.2005
БенчМарк Асет Мениџмънт АД	Смесен - балансирен	7.8810	7.8810	7.8810	7.8810	-6.85%	10.45%	-3.99%	-4.54%	06.03.2006
ДФ БенчМарк Фонд-1 Акцији и Облигации	фонд в облигации	4.3127	4.2700	4.2700	4.2700	-27.05%	13.09%	-25.74%	-17.30%	21.06.2006
ДФ БенчМарк Фонд-2 Акцији	фонд в облигации	7.9926	7.9926	7.9926	7.9926	-2.03%	11.72%	-0.84%	-8.63%	05.02.2008
ДФ БенчМарк Фонд-3 Сектор Недвижими Имоти	фонд в облигации	11.3433	11.0129	11.0129	11.0129	7.32%	12.80%	7.75%	3.42%	05.02.2008
ДФ БенчМарк Фонд-4 Енегетика	фонд на паричен пазар	12.2421	12.2421	12.2421	12.2421	7.91%	0.21%	8.26%	8.60%	03.06.2008
ДФ БенчМарк Фонд-5 ЦИЕ	фонд в облигации	82.5803	82.2913	82.2913	82.5803	-0.43%	1.18%	0.53%	-4.28%	20.11.2006
БенчМарк Фонд-6 Паричен	фонд в облигации	47.5018	47.2643	47.2643	47.5018	-8.47%	2.24%	-7.43%	-12.89%	20.11.2006
Болкан Капитал Мениџмънт АД	фонд в облигации	64.1920	63.8700	63.8700	64.1920	-6.89%	5.06%	-6.75%	-11.18%	03.10.2007
ДФ БОМ Балансирен Капитал	Смесен - балансирен	90.22	90.22	90.22	90.22	-0.43%	1.18%	0.53%	-4.28%	20.11.2006
ДФ Европа	фонд в облигации	47.5018	47.2643	47.2643	47.5018	-8.47%	2.24%	-7.43%	-12.89%	20.11.2006
ДФ Балкани	фонд в облигации	64.1920	63.8700	63.8700	64.1920	-6.89%	5.06%	-6.75%	-11.18%	03.10.2007
Варчев Мениџинг Компани ЕАД	фонд в облигации	98.4770	97.0108	97.0108	97.0108	-4.79%	3.28%	-6.53%	-0.59%	04.01.2007
ДФ Варчев Високодоходен фонд	Смесен - балансирен	79.6207	78.4353	78.4353	78.4353	-4.58%	2.42%	-6.05%	-6.74%	25.06.2007
ДСК Управление на Активи АД	фонд в облигации	1.32579	1.32315	1.32315	1.32315	6.06%	0.70%	6.53%	5.72%	01.12.2005
ДФ ДСК Стандарт	Смесен - балансирен	1.09161	1.08507	1.08507	1.08507	1.14%	3.77%	2.40%	1.69%	01.12.2005
ДФ ДСК Баланс	фонд в облигации	0.76000	0.74872	0.74872	0.74872	-2.77%	7.79%	-0.92%	-5.74%	01.03.2006
ДФ ДСК Растек	Смесен - балансирен	0.75425	0.74973	0.74973	0.74973	2.76%	2.68%	3.57%	-9.71%	07.03.2008
ДФ ДСК Имоти	Смесен - балансирен	1.05516	1.05200	1.05200	1.05200	2.86%	0.40%	3.23%	3.24%	07.05.2009
ДФ ДСК Евро Актив	фонд в облигации	99.6295	98.6381	98.6381	99.6295	-3.51%	6.28%	-3.79%	-0.17%	07.12.2005
Елана Фонд Мениџмънт АД	Смесен - балансирен	103.9821	102.9475	102.9475	103.9821	-5.71%	5.35%	-6.19%	0.71%	06.03.2006
ДФ Елана Балансирен Евро Фонд	фонд в облигации	84.3343	83.0787	83.0787	84.3343	-6.90%	8.88%	-7.32%	-1.86%	20.06.2005
ДФ Елана Високодоходен Фонд	фонд на паричен пазар	124.5307	124.5307	124.5307	124.5307	8.40%	0.45%	8.45%	7.25%	31.10.2007
ДФ Елана Фонд Паричен Пазар	Смесен - балансирен	94.5542	94.1763	94.1763	94.5542	4.73%	2.13%	4.30%	-1.97%	01.02.2008
ДФ Елана Долар Фонд	Смесен - балансирен	107.9854	107.5539	107.5539	107.9854	5.33%	0.34%	5.42%	5.31%	01.07.2009
ДФ Елана Еврофонд	фонд в облигации	101.2251	100.2229	100.2229	0.0000	N/A	N/A	N/A	N/A	15.11.2010
ДФ Елана Глобален Фонд Акцији	фонд в облигации	101.2251	100.2229	100.2229	0.0000	N/A	N/A	N/A	N/A	15.11.2010
Елатен Лев Капитал АД	Смесен - балансирен	4.8229	4.8229	4.8229	4.8229	-1.63%	7.59%	-2.07%	4.85%	08.07.1999
ДФ Елатен Лев Индекс 30	фонд в облигации	0.9249	0.9203	0.9180	0.9180	-13.09%	13.19%	-9.27%	-5.54%	01.06.2009
Капман Асет Мениџмънт АД	фонд на паричен пазар	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	N/A	N/A	N/A	N/A	01.06.2010
ДФ Капман Фикс	Смесен - балансирен	17.4036	17.2827	17.2827	17.4036	6.79%	5.86%	5.93%	5.86%	28.09.2004
ИД Капман Капитал	фонд в облигации	10.6680	10.5196	10.5196	10.5196	-12.59%	8.75%	-11.04%	1.18%	05.01.2006
ИД Капман Макс	фонд в облигации	1.1315	1.1148	1.1148	1.1148	-12.67%	11.21%	-11.41%	0.91%	10.05.2004
Карол Капитал Мениџмънт ЕАД	фонд в облигации	0.8153	0.8033	0.8033	0.8153	16.86%	16.54%	17.10%	-5.07%	04.10.2006
ИД Адванс Инвест	фонд в облигации	1.0471	1.0316	1.0316	1.0316	19.41%	10.21%	19.83%	1.02%	23.11.2007
ИД Адванс Источна Европа	фонд в облигации	131.6793	131.4824	131.2200	131.6793	4.18%	3.19%	4.58%	6.05%	04.05.2006
ИД Адванс IPO Фонд	Смесен - балансирен	14.2566	14.115							

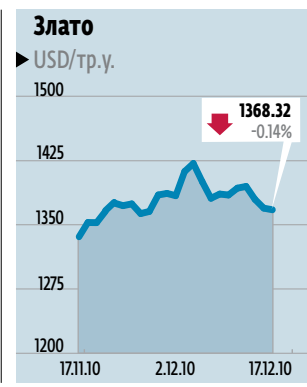

Индекс на деня

1.29

► процента се понижи испанският индекс Ibox 35 и достигна 9881.2 пункта

По време на борсовата сесия в петък измерителят загуби 129.1 пункта от стойността си. Червената вълна в Европа беше предизвикана от решението на Moody's да намали рейтинга на Ирландия с пет нива

Цената на златото отчете понижение и по време на вчерашната сесия в Лондон достигна 1367.45 USD/тр. у. Ценният метал остана на губещата територия заради по-силния долар

Стока на деня

3.55

► процента спечели нерафинираната захар на борсата в Ню Йорк и стигна 707 USD/m

На последната борсова сесия подслателитет поскъпна с 25 USD заради силното търсене. Спекулациите, че предлагането няма да може да посрещне търсенето, вдигат цената

Медта преминава 11 000 USD/т през 2011 г.

През 2010 г. металът с най-голяма доходност сред всички ще бъде паладият, който от началото на годината досега е поскъпнал с 80.79%. За 2011 г. обаче по този показател Bank of America-Merrill Lynch залага на медта. Според изчисленията на анализаторите там цветният метал ще достигне цена от 11 250 USD/т, което, сравнено със сегашните нива, е поскъпване от 23.6%. На последната борсова сесия в Лондон металът с незабавна доставка поскъпна с 0.79% до 9101.5 USD/т.

Сабине Шелс, борсов стратег в банката, определя метала като най-печелившия през следващата година. За нея това ниво е напълно достижимо заради все по-голямото търсене от страна на развиващите се пазари, което ще доведе до дефицит при предлагането.

Решението на правителствата на Китай и Бразилия да затягат все

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

На последната борсова сесия в Лондон металът с незабавна доставка поскъпна с 0.79% до 9101.5 USD/т

повече монетарната си политика с цел да се овладее инфлацията ще действа против поскъпването на индустриалните метали като цяло. Това обаче няма да се отнася за медта, твърди Шелс. Нейното мнение е, че независимо от ограниченото кредитиране правителството ще продължи да харчи пари за подновяване на инфраструктурата и за строеж на социални жилища. Медта е широко използвана в електро-

никата, окабеляването и строителството.

Друга движеща сила за цената ще бъде слабостта на долара и еврото, които ще пострадат сериозно от икономическите проблеми на двата континента. Европейската валута продължава да губи позиции срещу основните валути, с изключение на долара, заради опасенията, че дълговата криза няма да подмине и държави като Испания и Португалия.

Американският долар също преживява криза. За петте месеца до ноември щатският долар е загубил над 14% от стойността си. Причина за това стана решението на Федералния резерв на САЩ да отпусне 600 млрд. USD по програма за изкупуване на държавни облигации. Отделно от това президентът Барак Обама реши да продължи политиката на предшественика си Джордж Буш и да запази данъчните облекчения за още две години. Двете

► Независимо от свитата монетарна политика в Китай и Бразилия медта ще продължи да поскъпва и през 2011 г.

СНИМКИ BLOOMBERG

мерки на правителството според анализаторите означават инфлация и отдръпването на инвеститорите от долара за сметка на по-сигурни активи. От банката направиха

прогноза и за цената на златото. Според тях стабилни през седмицата, като при повечето се забелязва леко покачване. Пшеницата в Чикаго се търгува на 275 USD/т, а царевичката на 231 USD/т.

се държави, така и при развитите. При суровия петрол също беше определено ниво за следващата година от над 100 USD/б, а за петрола сорт Брент от 88 USD/б. □

Еврото загуби надпреварата с щатския долар

Еврото стартира седмицата с покачване от малко над 2%, след като рейтинговата агенция Moody's предупреди, че данъчният пакет на САЩ увеличава вероятността за негативни перспективи за кредитния рейтинг на страната. Търсенето на единната валута беше подсилено и от очакванията, че поне до края на годината Китай няма да покачи основната лихва въпреки високата инфлация. Впоследствие позитивните пазарни настроения се насочиха към щатската валута, след като през седмицата имаше серия добри за американската икономика данни. Цифрите показаха покачване на инфлацията в страната с 0.1% на месечна база и засилване с 0.4% на индустриалното производство въпреки покачването на дефицита по текущата сметка на страната. Известно облекчение изпита и трудовият сектор, след като молбите

Красимир Стефанов
"Логос"

На последната борсова сесия еврото се търгува за 1.3226 EUR/USD, което е спад от 0.14%

за помощи при безработица отчетоха седмично понижение от 3000 бр. Така по-добрите данни за щатската икономика засилиха текущите очаквания за БВП за четвъртото тримесечие, което подсили интереса към щатската валута.

На редовното си заседание през седмицата Федералният резерв Запази основния лихвен процент на ниво 0.25%, както и програмата за „количествени улеснения“ на стойност 600 млрд. USD.

► Добрите икономически новини от САЩ и гълговите проблеми в Европа са основната причина за понижението

Рейтинговата агенция Moody's отново беше сред главните действащи лица на пазара, поставяйки под наблюдение кредитния рейтинг на Испания с възможност за понижение.

Агенцията цитира като причина за това нуждите от рефинансиране на Испания през следващата година и нуждата от рекапитализация на испанските банки. □

Търсене на пшеница продължава да има

Цените на зърнените култури по световните борсови пазари бяха стабилни през седмицата, като при повечето се забелязва леко покачване. Пшеницата в Чикаго се търгува на 275 USD/т, а царевичката на 231 USD/т.

В Будапеща европшеницата стигна 382 лв./т, мелничарската пшеница с качествата на подобрител надхвърли 450 лв./т, а царевичката се котираше на 373 лв./т. При маслодайния слънчоглед повишението беше сериозно - 27 лв. за седем дни до 971 лв./т. Нерафинираното олио в Ротердам също тръгна нагоре до 1460 USD/т, а бялата захар в Лондон поскъпна с 40 USD до 767 USD/т.

У нас на Софийската стокова борса купувачи и продавачи на зърно не срещнаха цените си. Хлебната пшеница се търсеше

Таня Панайотова
Софийска стокова борса

Пшеницата в Чикаго се търгува на 275 USD/т, а царевичката на 231 USD/т

на 350 лв./т, а се предлагаше на 400 лв./т. Подобно беше и положението при фуражната пшеница. При царевичката разликата беше по-малка - от 330 до 350 лв./т, а офертите за слънчоглед бяха съответно на 850 и 900 лв./тон.

Сесиите за нехранителни стоки отново бяха най-оживени. Сделки се сключваха за актуални за сезона стоки. Най-голямото търсене имаше при продажбите на горива - бензин А 98 за 1941 лв./хил. л, бензин А 95 на от 1791 до 1850 лв./хил. л. □

149 бизнес проекта търсят купувачи

► Най-голяма част от бизнесите, които са обявени за продажба, са от сектора на недвижимите имоти и туризма

Най-скъпото предложение за продажба на готов бизнес е телевизионният сателитен канал България ТВ за 100 млн. USD

Общо 149 предложения за продажба на бизнеси в България публикува британското издание Financial Times в специалното си приложение Business for Sale. Най-много нови собственици се търсят за проекти в процеса на разработка или готови в сектора на недвижимите имоти и туризма. Хотели, къщи за гости, офис комплекси в различни части на България, ваканционни имоти и дори бутикови хотели се продават на цени от няколко милиона долара до над 35 млн. EUR. За продажба е обявен и парцел от 25 320 кв. м, разположен в близост до летище София. Посочената цена в обявата е 8.03 млн. USD, или около 200 EUR/кв. м.

Най-висока цена

Най-скъпата оферта е за продажбата на сателитния телевизионен канал България ТВ, чиито собственици Георги и Димитър Бедникови са обявили цена от 100 млн. USD. Телевизионният съществува от 1997 г., има всички необходими разрешителни и лицензи за излъчване и чисто финансово минало, пише в офертата за продажба на сайта на FT.

Бизнес социална мрежа

Сред по-нестандартните

и интересни предложения е продажбата на глобална бизнес социална мрежа "e-Centur" за сумата от 30 млн. USD. Според обявлението приходите от продажби и чистата му печалба са на стойност 100 млн. USD. "e-Centur" предоставя информация за управление на различни сектори чрез своите три интегрирани бизнес модела - Бизнес социална мрежа, Биометрична система за плащания и Виртуална рекламна платформа.

На лизинг

Офис сграда на лизинг или за продажба се предлага във Варна, намираща се на бул. "Сливница". Цената ѝ е 13 млн. USD и включва офиси клас А и няколко шоурума на обща площ от 7 хил. кв. м. От тях 1340 кв. м са паркинг пространство, а 4760 кв. м са офис помещения. Собствениците обаче предлагат и възможност за купуване на лизинг както на цялата сграда, така и само на първия етаж от нея, където са разположени 900 кв. м, предназначени за шоурум.

Офис, болница или казино

Оферта за продажба на бизнес сграда в столичния квартал "Люлин" предлага любопитни варианти за преустройство в болница или хотел с казино. Обявената цена при завършен вид на сградата е 5.76 млн. EUR, а площта ѝ е 4800 кв. м.

Химическа индустрия

Интересно е и предложението за закупуване на бизнес в химическата индустрия в Шумен. Офертата е на стойност 1.5 млн. USD, а посочените реализирани приходи от продажби са 700 хил. USD. Компанията съществува от 16 години. В предложената цена е включена и офис сграда с площ от 900 кв. м, 800 кв. м складова база. Общата площ, върху която се простира предприятието, е 4000 кв. м.

Винарна

Създадената през 1964 г. винарна и лозов масив в Разград също търси своя нов собственик, готов да плати 5.28 млн. USD. Компанията е частна от 2001 г. Около 90% от продукцията ѝ се реализират на руския пазар. Износ се реализира и в Холандия, Швейцария, Полша, Румъния, Япония и Украйна. През миналата година винарната е продала 750 хил. литра вино. Общата площ на лозовите масиви е 600 хил. кв. м, за които може да бъде получено финансиране от европейските фондове.

Най-масовите бизнеси, които се продават, са ваканционни имоти в българските летни и зимни курорти като "Слънчев бряг", "Златни пясъци", "Боровец" и др. В повечето случаи обаче за тях не е предоставена подробна информация, а единственият елемент на офертата е цената, на която се продават. □

Най-скъпи оферти за недвижими имоти

- Четиризвезден хотел в Слънчев бряг
- Цена 35.2 млн. USD
- Площ 38 500 кв. м
- Площ на парцела 14 589 кв. м

Хотелът се намира на първа линия и разполага с 1198 легла, от които 70% са с гледка към морето. Разполага с два външни и един вътрешен басейн, конферентни зали и SPA център. Хотелът работи от повече от 10 години и има сключени договори с Neckerman (от веригата Tomas Cook), Apollo, Fisher и няколко по-малки туроператори.

- Бутиков бизнес хотел в София
- Цена 21.7 млн. USD

Освен продажна цена и разположение в центъра на София в офертата няма повече подробности за хотела. Като причини за продажбата му е посочено, че компанията продавач не развива основната си дейност в сферата на туризма и хотелиерството и няма бизнес интереси в този сегмент.

- Четиризвезден луксозен хотел в Пампорово
- Цена 15.8 млн. USD
- Приходи от продажби: над 5 млн. USD

Четиризвездният хотел в Пампорово Belmont Luxury Hotel също е в списъка с предложенията за продажба, публикуван във Financial Times. Пететажната сграда разполага със 78 студия, 60 двойни стаи, 14 апартамента, 4 луксозни VIP апартамента, три ресторанта със 150 места и SPA център.

- Проект за търговска и офис сграда в София
- Цена 5.9 млн. USD
- Площ 23 400 кв. м

Проект за търговска и офис сграда Domo Tower в столичния квартал "Младост" се продава за близо 6 млн. USD. Предложението включва собствеността върху земята, разработен проект с пълни архитектурна и строителна документация, разрешения за строеж и платени местни данъци и такси, пише в описанието на офертата. В сградата са предвидени магазини, офиси, банка, подземен паркинг за 140 автомобила и др. Domo Tower се намира в близост до метростанцията в кв. "Младост" 1. Продавачите предлагат освен плащане в брой и възможност за закупуване на лизинг.

“Гражданската война” в Nokia

Решение за реорганизация отпреди седем години хвърля сянка върху бъдещето на една от най-успешните европейски фирми

Финландският телекомуникационен гигант Nokia се сдобил през тази година с първия си главен изпълнителен директор, който не е финландец.

В началото на септември първото място в компанията зае Стивън Елоп, наследявайки Оли-Пека Каласвуо. Този акт далеч не е просто символичен, а е отражение на сериозните проблеми, с които се сблъсква производител на мобилни устройства през последните години. Компанията страда от намаляваща цена на акциите си, свиващ се пазарен дял, а освен това започва да изостава и на технологичния фронт. Решението за смяна на човека зад кормилото означава само едно - шокова терапия.

Тежко наследство
Каласвуо се задържа на

поста главен изпълнителен директор малко повече от четири години. Той наследи компанията веднага след като тя премина през редица административни промени. Неговият предшественик Йорма Олила, смятан за един от най-добрите ръководители на финландската корпорация, фокусира Nokia изцяло върху мобилния пазар. Той разпродаде всичко, което не е свързано с него, включително отделите за персонални компютри, телевизори, дори и историческия бизнес с кабели, започнат още през 1865 г. Той извежда компанията от криза през 1992 г. и я довежда до лидерство на пазара за мобилни телефони. Въпреки това според анализатори именно той носи част от вината за тежкото положение, в което пропада Nokia в момента.

Вътрешна борба

Според поредица от интервюта с висши служители на компанията, публикувани във финландския всекидневник Helsingin Sanomat, превратният момент идва в самия край на 2003 г. Тогава под ръководството на Олила мобилното подразделение на Nokia е разделено на три части - Мултимедия, Корпоративен и Телефони. Нещо повече - трите нови подразделения активно са окуражавани да се съревновават едно с друго за персонал и ресурси. Старата Nokia прави малко продукти, но с високо качество. След реорганизацията, случила се на 1 януари 2004 г., борбата между отделите е станала доста враждебна, а самата корпорация - все по-бюрократична. Новостите,

произведени от отдела за изследвания и разработки, вече не може да бъдат приложени бързо. Нещо, което преди е отнемало седмици, вече се отлага с месеци. “Произвеждаме огромно количество продукти от среден клас. Щеше да е по-разумно да правим по-малко, но по-добри”, казва един от интервюираните.

Лигерска криза

Последствията са драматични - в момента Nokia отделят шест пъти повече средства от Apple за изследвания, но няма почти нищо, което да покаже като резултат от похарчените пари. В момента за стандарт за добър интерфейс и външност се смятат продуктите на Apple, които преди първия iPhone не се бяха докосва-

ли до тези технологии.

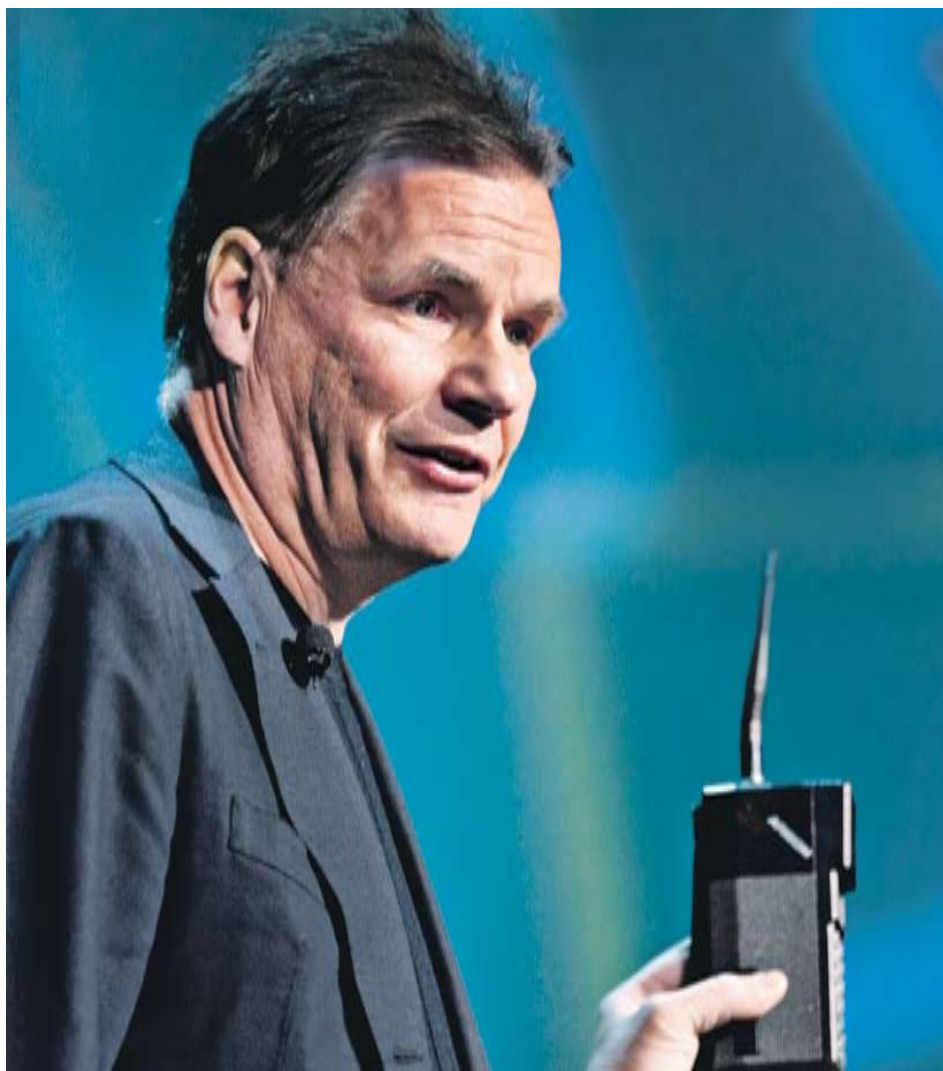
Компанията се изправя и пред друг проблем - никой не желае да поеме отговорност. Докато трите отдела се грижат само за собствените си интереси, никой не желае да направи дългосрочни стратегически инвестиции, необходими за поддържане на съвременна софтуерна платформа. По този начин на потребителския интерфейс на операционната система Symbian не се обръща почти никакво внимание. Най-обещаващият проект за добър интерфейс е зарязан през 2005 г.

Количество срещу качество

Тази реорганизация е прекратена от Оли-Пека Каласвуо през 2007 г., но дотогава трите отдела са се превърнали в почти

“феодални владения”, в които прекалено много хора имат право на veto върху решения. Линията от нови продукти на Nokia почти пресъхва през 2009 г. Трите подразделения се борят едно с друго по-ожесточено, отколкото с конкуренцията. Много от продуктите, появили се през 2006 до 2008 г., имат лесно отстраними проблеми, които обаче остават незабелязани. Има и изключения - телефонът N95 8GB е изкаран на пазара бързо и разполага с доста добър дизайн. Той е голямо подобрене спрямо своя предшественик N95 и е пример за това какво може да постигне Nokia, когато се фокусира върху качеството на продуктите. За съжаление това най-често не се случва.

Пламен Димитров

Оли-Пека Каласвуо

Оли-Пека Каласвуо е роден на 13 юли 1953 г. във финландското градче Лавиа. Той посвещава на Nokia 30 години от кариерата си. Постъпва във фирмата през 1980 г. като корпоративен консултант и оттогава уверено се издига по управленската стълбица.

През 1987 г. става вицепрезидент на правния отдел, а следващата година - на финансовия. През 1992 г. Каласвуо става изпълнителен вицепрезидент и главен финансов директор на Nokia. В периода 1997-1998 г. се мести за кратко в САЩ, където ръководи всички бизнес дела на компанията на американска почва. Година по-късно се връща на старата с позиция на главен финансов директор, а на 1 юни 2006 г. става главен изпълнителен директор.

Каласвуо е едва петият шеф на компанията за нейната 43-годишна история - от създаването на модерната Nokia след сливането през 1967 г. Той идва на мястото на изключително успешното и популярно управление на Йорма Олила. Именно Олила като член на съвета на директорите на Nokia играе ключова роля при отстраняването на своя наследник.

През последните четири години делът на компанията на мобилния пазар в Европа постоянно ерозира, а в САЩ се наблюдава почти пълно отстъпление. Каласвуо реорганизира компанията през 2007 г. и за втори път по-рано тази година, но проблемите на Nokia вече бяха станали твърде очевидни.

Стивън Елоп

Роден на 31 декември 1963 г., Стивън Елоп е канадец от град Анкастър, Онтарио.

Има диплома по компютърно инженерство и мениджмънт, женен, с пет деца. На 21 септември тази година той става първият генерален директор на Nokia, който не е финландец.

Преди да започне в корпорацията, Елоп е работил в Microsoft като ръководител на бизнес отдела, отговорен за пакета със офис софтуер на компанията от Редмънт.

Преди това пък е бил главен оперативен директор на калифорнийската мрежова компания Juniper Networks, главен изпълнителен директор на Macromedia и висш служител в Adobe Systems, след

като последната изкупува Macromedia. Очаква се той да промени много от нещата, случващи се в Nokia. Бордът на директорите реши, че компанията се нуждае от шокова терапия и Елоп изглежда добър избор.

Той има история на стабилно управление на добре работещи бизнеси. Неговото минало на доказан софтуерен специалист и опит в промяната на управлението ще са от полза, се казва в изявление на Nokia скоро след избора му. Първоначалната реакция от наемането му беше положителна, като акциите на компанията скочиха с 5.8% в деня след избора.

Въпреки това бъдещето на финландската фирма остава доста неясно.

50% повече студенти ще заминат на бригада

Компаниите за студентски бригади в чужбина прогнозируют повишаване на интереса към САЩ през следващата година

Кризата не се отрази сериозно върху много малко сфери в бизнеса. И една от тях, изглежда, е пазарът на студентските бригади в чужбина. Догодина се очаква 50% ръст на желаещите да се трудят през лятото в САЩ по програмата Work and Travel (WAT), споделят запознати с бизнеса.

“Не наблюдаваме отлив на студенти, желаещи да заминат на бригада през последните две години, точно обратното - увеличават се”, казва Иво Борисов, маркетинг мениджър в Orange. Само през 2010 г. за САЩ са заминали около 6000 български студенти.

Причината за стабилността на този пазар въпреки рецесията е характерът на работата. Тя е сезонна и е свързана предимно с туризма и забавленията. “Това я прави гъвкава и устойчива на промените”, допълва Борисов. Кризата в САЩ отказва американците от пътувания зад граница и

местните курорти отбелязват увеличени обороти. В България кризата и слабия сезон в морските ни курорти кара студентите да търсят опции извън страната

Заплащането на студентите се е покачило, казват от Integral. В сравнение с годините преди кризата, когато средното заплащане на час варираше от 7 до 10 USD, тази година минималната му стойност е скочила на 8 USD, а максималната на 12 USD на час.

Кой заминава на бригада

През последните 6 години студентските бригади придобиха огромна популярност сред студентите от всички възрасти. В чужбина за лятото заминават не само бакалаври, но и магистри редовно обучение. За повечето студенти бригадата е удобен трамплин към постигането на “американската мечта”. Много от тях остават да живеят нелегално

там и след приключване на бригадата. Тези, които имат повече късмет и малко връзки в адвокатските среди, успяват да се сдобият с виза за обучение в САЩ, записват се да учат в някой университет и... след няколко години придобиват гражданство. Така бригадите, колкото и да са контролирани от американското правителство, “произвеждат” известен брой български емигранти.

Повечето студенти обаче избират да се върнат в България и следващото лято да заминат пак... Така, докато завършат или докато им омръзне. “Броят на заминаващите за първи път е относително равен на тези, които пътуват за втори или трети път”, категоричен е маркетинг мениджърът на Orange.

Плати, за да ти платят

Първоначалната инвестиция в студентска бригада

възлиза на над 2000 USD. Не са много бъдещите висшисти, които могат да си го позволят, затова често прибегват дори до кредит. Парадоксално, но факт - взимаш кредит, за да работиш в чужбина. Компанията IBC например предлага

такъв заем съвместно с Пиреос Банк. Въпреки че лихвата е малко по-висока от средната за потребителски кредит в момента - 14%, този вид заем си има някои предимства. Гратисният период е 10 месеца, има и възможност

за предсрочно погасяване без наказателна лихва. Инвестицията в повечето случаи се възвръща, и то щедро. Затова студентите в момента са готови на всичко, за да прекарат едно лято в САЩ.

Елена Петкова

Условия Инвестиция в бъдещето

- ▶ Хилйди български студенти заминават всяко лято за САЩ, където работят и се забавляват. Въпреки че струва скъпо, за тях инвестицията, изглежда, си заслужава. Много от тях дори пътуват на кредит.
- ▶ За да заминете, са ви необходими поне над 2000 USD (близо 3000 лв.). В тях се включват:
- ▶ Между 925 и 929 USD, които се заплащат на фирмата, с която заминавате. В тях са включо-

- ни намиране на работа, здравна застраховка, формуляр за издаване на J-1 виза за легално пребиваване, подготовка за кандидатстване за виза, подготовка на документи и резервация за самолетен билет. Ако не заминавате за първи път и имате уредена работа, ще ви излезе по-евтино - 569 USD.
- ▶ Отделно трябва да платите още 140 USD такса за издаване на виза.
- ▶ Таксата SEVIS (Student and Exchange Visitor Information System) струва още 35 USD.
- ▶ Накрая, но не последно място трябва да си плати-

- те и самолетния билет, който в зависимост от дестинацията може да струва между 500 и 1000 EUR.
- ▶ Инвестицията обаче в повечето случаи се възвръща, и то двойно. Всичко зависи от мястото, където работите. Заплащането на час обикновено варира от 8 до 10 USD. Това не важи за сервитьорите и барманите, които работят за по-ниска надница, но взимат големи бакшиши. Така при добър късмет и втора работа можете да се върнете по-богати с от 5000 до 10 000 USD.

Европа е пред опасността да „загуби” едно поколение

В края на 2009 г. от общо 620 млн. младежи 81 млн. са без работа

Слабият икономически растеж в развития свят поставя проблема с безработицата на преден план. Най-тежко е положението с безработицата при младите хора, които все по-трудно успяват да си намерят постоянна работа. Вероятността млад човек да бъде нает на работа сега е два или три пъти по-малка от по-възрастен човек с опит. Когато компаниите избират своите служители, за тях е по-добре те да са получили предварителна подготовка, което ще им спести допълнителни разходи за обучение.

Порочен кръг

Така младите хора, които тъкмо са завършили своето обучение, попадат в един порочен кръг. Работодателите търсят хора с опит, затова не наемат младежи. От своя страна младежите няма как да натрупат такъв опит, без да бъдат наети, и се изпада в ситуация на така наречения „параграф 22”. Така младите хора остават последните, които биха били наети, и в същото време първите, които са уволнявани при евентуални съкращения.

Връзката обучение - работа

Стига се до единственото решение на този проблем, което е свързано с образованието и реалната подготовка, която получават студентите. Висшите училища трябва да подготвят така своите възпитаници, че те да бъдат напълно подготвени за работата, за която кандидатстват. Това обаче може да стане единствено чрез координация между университетите и частния бизнес. Нужна е обратната връзка, която да служи като

ориентир за правителствата и учебните заведения за реалните нужди на бизнеса и икономиката.

Този въпрос са дискутирали много експерти, политически наблюдатели, ръководители на частни компании и финансиста, които в крайна сметка винаги стигат до това, че трябва да има взаимодействие за решаването на този проблем. На този етап обаче това не се случва и на преден план стои сегашната действителност сегашното поколение да се превърне в „Изгубеното поколение”.

Объркване

Голям проблем в момента е това, че преди настъпването на финансовата криза през 2008 г. пазарът на труда беше наводнен от младежи, завършили икономическо или финансово образование. В същото време техническите и инженерните професии бяха избягвани най-вече заради по-ниското заплащане.

Така студентите, които завършваха магистърска степен по бизнес администрация, почти веднага си намираха работа. Техните предпочитания бяха, разбира се, към финансовия сектор, а не към сектори, на които се крепи цялата икономика, като машиностроене или здравеопазване.

Според Петер Лъшер, главен изпълнителен директор на Siemens, незаетите работни места само в Германия са 4000 въпреки огромния брой безработни на Стария континент.

През миналата година е било направено проучване в САЩ, което показало, че първоначалната заплата на един младеж, завършил колеж, започва от 45 хил. USD, докато човек, притежавал технически познания или инженерни умения, заплата му скача веднага до 65 хил. USD. Това е ясен

► Младите хора са последния избор на работодателите при наемане на работници, но са първите, които биват освобождавани, ако се налагат съкращения

СНИМКА BLOOMBERG

знак, че трябва да се насочат енергия и средства, за да се популяризират тези професии.

Криза

Финансовата криза също влияе пряко върху заетостта. Според експерти, занимаващи се с проблема, голяма пречка за хората, започващи трудовия си стаж в момента, са огромният брой откази да бъдат наети. Желанието на компаниите да ограничат разходите ги принуждава да търсят максимума от всеки служител и по възможност той вече да е добре подготвен за своите задължения.

От статистиката става ясно, че много от младежите се отказват след втория или третия опит да си намерят работа. Това според експертите не бива да е така. Напротив, те съветват младите да не спират да опитват и дори да им бъде отказано на 19 места, на 20-ото вратата ще се отвори благодарение на тяхната решителност да опитат.

Според тях многобройните откази са част от живота и част от пътя към успешната кариера. Трябва ясно да се разбере, че по време на икономическия бум нещата са били малко изкривени. В продължение на много години младежите са смятали, че пътят на кариерата е директно от университета към желаната длъжност. При сменлата се икономическа ситуация обаче нещата вече не са

► Безработица при младежите между 15 и 24 години (в %)

	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.
ГЕРМАНИЯ	15,35	13,65	11,85	10,45	10	8,5
ФРАНЦИЯ	20,35	21,5	18,8	18,1	23,5	24,4
ИТАЛИЯ	24,45	22,2	20,75	21,8	26,8	26,2
ГЪРЦИЯ	26,75	26,2	23,95	22,95	27,7	32,1
ШВЕЦИЯ	22,8	21,5	19,3	20,2	26,1	22,9
АВСТРИЯ	10,3	9,1	8,7	8,05	9,3	9,8
ИСПАНИЯ	20,1	18,3	18,55	24,75	39,3	43,2
ИРЛАНДИЯ	8,5	8,6	9,05	12,45	28,2	29,3
ЧЕХИЯ	19,25	17,6	10,8	9,85	20	18,2
УНГАРИЯ	19,4	19,2	18,1	20	27,8	27,6
ЕСТОНИЯ	15,75	12,3	9,7	11,95	32,3	28,1
СЛОВЕНИЯ	16,15	14,25	10,3	10,55	13,8	15,6
СЛОВАКИЯ	29,75	26,65	20,1	19,1	32,3	32,6
БЪЛГАРИЯ	22,2	19,6	15,25	12,5	20,4	20,8

Източник: Eurostat

така. В момента на първо място са реалните умения, а за техническите и инженерните професии има все по-голямо търсене. Това означава, че колкото по-бързо младежите осъзнаят това, толкова по-бързо те ще се приспособят към новата обстановка.

Несъответствие

Несъответствието между обучението във висшите училища и реалното изискване на бизнеса е довело до 2.5 млн. свободни работни места в Европа и в същото време безработица от 10%. Някои от компаниите са склонни да поддържат програми за трудова заетост при младежите. Други обаче не са склонни на това, което според специалистите

е изцяло в техен ущърб. Когато работодател се откаже от млад работник, той се отказва от много ентусиазъм и талант, смятат те. В момента и децата, и младежите растат заобиколени от социални мрежи, интернет, видеоигри и високи технологии, като очакват да получат всичко това и на работното си място. Това обаче в много случаи не се случва, а и няма как да се случи. Все пак работодателите трябва да бъдат по-гъвкави при предлаганите условия на труд, както и при определянето на работното време, смятат специалистите.

Международната организация по труда предупреждава, че светът е изправен пред опасността това да се превърне в „загубено поколение”.

Организацията е изчислила, че 81 млн. души на възраст между 15 и 24 години са без работа в момента, което е над 15% от младежите. Само за 2009 г. 6.7 млн. младежи са получили „титлата” безработен. За сравнение през десетилетието преди кризата безработните младежи са се увеличавали средно с по 191 хил. на година.

Георги Георгиев

Разлики

Развиващи се срещу развити икономики

► В развитите държави обучението в момента е много скъпо и за да успее да получи квалификация, един студент се принуждава да взема заеми и още преди да е заработил, да има дългове. Всичко това се случва на фона на невъзможността на университетите да осигурят работа след завършването, нито пък да дадат достъп до някакъв капитал, с който младежите да започнат бизнес.

► В повечето от големите пазари на развиващите се държави нещата са много по-различни. Първо очак-

ванията на младите хора там са много по-ниски и за разлика от техните родители бъдещето им е много по-сигурно. Глобализацията дава все по-големи условия за обучение при развиващите се държави, а перспективите за високи доходи са все по-големи.

► Друга полза за започващите сега работа при тези пазари е малката задължителност на правителството. Това се дължи на годините, белазани от бюджетни излишъци. Според анализаторите, ако икономиките на тези държави не претърпят някакви катаклизми, след няколко години хората ще имат стандарт на живот, за който ще завидват дори развитите държави.

2.5

► млн. са свободните работни места в Европа и в същото време има безработица от 10%

Пазарът на фотоапарати се завъртя на 180 градуса

► На фона на спадащите печалби и продажби във всички сфери Canon успя през миналата година да увеличи печалбата си с 48.9%

СНИМКА BLOOMBERG

През последните три години Canon и Nikon промениха сектора с пускането на DSLR модели в по-ниския ценови сегмент

Двете най-големи компании, произвеждащи професионални фотоапарати и обективи - Canon и Nikon, поставиха началото на нов етап в развитието на пазара на цифрови фотоапарати с пускането на огледално-рефлексни (DSLR) модели в ценовия спектър от 800 до 4000 USD. Допреди това пазарът беше синоним на мудност и стабилност, като всички продукти бяха разделени в два сегмента - нискобюджетни "насоочи-снимай" устройства и скъпи DSLR професионални фотоапарати. Разширяването на каталогите на Canon и Nikon и заемането на свободния дотогава среден ценови сегмент предизвикаха серия от трусове на пазара на дигитални фотоапарати.

Крахът на компактните фотоапарати

Появата на т.нар. entry level DSLR фотоапарати на достъпна цена и постоянните подобрения на фототехнологиите в новите модели GSM и Smartphone устройства доведоха до резки спадове в продажбата на компактни фотоапарати - т.нар. "сапунерки". Една трета от телефоните предлагат интегрирана в корпуса им камера, която дава качество на изображението, близко или дори надхвърлящо това на повечето фотоапарати от нисък клас. Основното им преимущество пред DSLR-ите - интуитивният интерфейс, автоматичните режими на работа и заснемането на видео, също са преодолени. Принос за това имат Nikon, Canon и Sony, които от около година и

половина предлагат DSLR модели от нисък и висок клас, които не изискват специални познания, за да бъдат употребявани, и предлагат заснемане на видео в HD формат. Системата за ултразвуково почистване на матрицата от прах и дребни частици (въведена в края на 2007 г. и превърната в стандарт за DSLR днес) драстично свали нуждата от специализирана поддръжка за огледално-рефлексните фотоапарати, което ги направи още по-приемливи за любителите фотографи. От 2006 г. до есента на 2010 г. се наблюдава постоянен спад в продажбите на компактни фотоапарати с около 8% на година. Ако тази тенденция се запази до 2020 г., пазарните дялове на компактните и DSLR фотоапарати ще се изравнят.

Пир по време на криза

Най-голям пазарен дял при DSLR фотоапарати държи Nikon - 34%, следван плътно от Canon с 31.4%. Panasonic е на трето място с 10.1%, а Pentax и Olympus със своите 7.8 и 7.7% са съответно на четвърто и пето място. Въпреки яростната рекламна кампания, проведена от Sony, Alpha серията им DSLR фотоапарати държат 7.5% пазарен дял. Те си спечелиха печалната репутация на машини за "лаици с пари" в професионалните среди. Любопитна е тенденцията, че за първа година Canon губи лидерското си място (със 7.7%), като причината за това е пренасочване на част от потребителите им към алтернативни марки

(предимно към Panasonic и Sony, но не и към Nikon).

Nikon и Canon отбелязват доста интересна тенденция в период на криза. На фона на спадащите печалби и продажби във всички сфери и двете компании регистрираха за изминалата година ръст на brutната печалба от 46% за Nikon и 48.9% за Canon.

Еволюция

Триизмерните технологии са следващият технологичен еволюционен скок. Започнали като плахи пазарни експерименти, днес триизмерните телевизори и дисплеи за PC системи са лесно достъпен масов продукт. Единствената спънка в технологията е, че все още съдържанието в триизмерен формат (изображения и видео) може да бъде създадено от потребители специалисти в сферата. От Panasonic си поставиха за цел първи да дадат в ръцете на масовия потребител опцията сам да създава 3D изображения посредством камери/фотоапарати с два обектива от унифицираната Micro Four Thirds система за DSLR и компактни фотоапарати. Последва ги Sony, която обяви опцията за едновременно снимане с два обектива от новата Alpha серия.

Георги Панайотов

8

► процента спад всяка година отчитам продажбите на компактни фотоапарати от 2006 г. насам

Olympus остава лидер при хибридните модели

Големите на пазара като Canon и Nikon изчакват да видят как потребителите ще приемат иновацията

Olympus, които имат косвен принос за 80% от иновациите във фототехнологиите, представиха в края на миналата година т.нар. безогледален фотоапарат - хибрид между DSLR и "сапунерка". Той има компактният размер на entry level фотоапаратите, но е с голям сензор и опция за смяна на обективите, като

DSLR-ите. Няколко месеца по-късно всички големи производители разполагаха с поне един безогледален модел с надеждата да получат дял от новооткрилата се пазарна ниша. В края на тази година обаче Olympus държи почти пълен монопол над нея със 70% пазарен дял.

Преимущества и очаквания

Основните преимущества на новия тип фотоапарати са възможността да се контролира дълбочината на изображението, ниската цена

70

► процента от продажбите на безогледални модели фотоапарати се реализират от Olympus

и качеството на картината, съизмеримо с това на DSLR-ите. Все още е прекалено рано за достоверни прогнози, но във форумите и групите на професионални фотоапарати в социалните мрежи се разпространява

мнението, че до няколко години безогледалните фотоапарати напълно ще изместят компактните "сапунерки" от пазара.

Отговорът на Голиат

Докато Nikon и Canon стават все по-силни, пазарният дял на малките компании се свива. Тенденцията се забелязва все повече на пазара на high-end фотоапарати, като дори Sony не успя да предостави достатъчно конкурентоспособен продукт, за да заеме значителна позиция на него. Слухове, че

двете японски компании ще пуснат собствени безогледални модели, доведоха до паника сред конкурентите им. Canon и Nikon потвърдиха слуховете. Подобно на

Apple, с iPhone и iPad, двата гиганта изчакват да видят как иновацията ще се приеме от потребителите, преди да предложат собствено решение. □

Показатели Обективът и тялото се предлагат отделно

► DSLR моделите представяват огледално-рефлексен фотоапарат с един

обектив

► В сравнение със "сапунерките" и моделите с въгден обектив тези модели се предлагат само като тяло, а обективите се закупуват отделно.

► Този вид фотоапарати се делят на Entry, Mid и Pro Level. Същото е разделението и при обективите.

Потенциалът на cloud компютърните услуги в ЕС се оценява на 763 млрд. EUR

Ползването на ИТ инфраструктура "назаем" носи много ползи, но само за компаниите, които са се подготвили за новата технология

Потенциалът на cloud компютърните услуги в петте най-големи икономики в ЕС се оценява на 763 млрд. EUR през следващите пет години. Това показва доклад на Центъра за икономически и бизнес изследвания (CEBR). Според анализаторите от центъра тези услуги може да създадат и над 2.4 млн. работни места. Технологията предлага софтуерни и изчислителни мощности по заявка чрез интернет. Експерти обаче предупреждават, че cloud услугите може да имат и силно негативни последици върху бизнеса, ако компаниите се разочароват от технологията. Анализът на CEBR е изготвен по поръчка на ЕМС, занимаваща се със съхранение на данни и ИТ решения, която предлага "облачни" услуги. Компанията е една от многото в

2.4

млн. работни места може да създадат cloud компютърните услуги

този сектор, всяка от които твърди, че 2011 г. ще бъде годината на облака, в която тази технология ще бъде възприета повсеместно.

Петгодишен план

Облачните услуги наистина помагат на компаниите да намалят разходите си за ИТ - изследване на Nucleus Research например показва, че облакът драстично намалява електроенергията, използвана за компютърни изчисления. Тази технология също така дава възможност за използването на по-малко компютри за извършване на същия обем ИТ работа, като работното натоварване може да бъде увеличавано или намалявано в съответствие с нуждите.

Кой колко ще спечели

Докладът на CEBR показва, че бързото възприемане на облачните услуги ще ги направи по-евтини, когато застъпят икономии от мащаба и услугите се развият. Авторите на изследването признават, че изходите им зависят от множество предположения и неясноти, но прогнозира, че до 2015 г. петте най-големи икономики в ЕС - Германия, Франция, Великобритания, Италия и Испания, може да получат годишно допълнителни 177 млрд. EUR и да създават по 466 хил. работни места на година. Най-големият печеливш ще бъде Германия, следвана от Обединеното кралство. Ако

► Cloud услугите дават възможност за използване на по-малко компютри за същия обем работа

обаче ръстът се премери в зависимост от размера на икономиката, Испания заема първото място, докато Великобритания става последна като "единствената страна, показваща непропорционално малък процент от ползите от облачните услуги".

Двигателите на развитието

Бившият технически директор на Microsoft за Великобритания Дейв Коплин

определя облака като "наистина евтино място за правене на бизнес". Той обаче приканва компаниите да променят своята ИТ култура и да разберат, че ползите идват със съответната цена. "Компанията губи пълния контрол и гъвкавостта", предупреждава той. Според Деймиън Сондърс, ръководител на център за данни в софтуерната компания Citrix, има четири основни причини за ускоряването на темпа на възприемане.

На първо място, технологията се е подобрила и в момента предлага по-добра свързаност, по-висока скорост на интернет връзката и технологии за виртуализация, които позволяват по-ефикасно използване на сървъри.

Има и нови бизнес модели, при които компаниите не искат голяма сума пари за софтуерен лиценз, а таксуват в зависимост от потреблението. Масовото потребление на ИТ е друг

двигател на развитие. Сондърс нарича това "гражданска ИТ война", при която всеки януари служителите получават ново устройство за Коледа, носят го на работа и не разбират защо не могат да го използват. Използването на все повече мобилни устройства според него движи също и облачните услуги, което на свой ред дава на компаниите конкурентно предимство.

Пламен Димитров

Сигурността на данните невинаги е гарантирана

Договорите за услуги в повечето случаи не предвиждат компенсация за загуби заради проблеми с интернет връзката

Най-големият двигател на пазара на cloud компютърни услуги е състоянието на икономиката. Облачните услуги позволяват на компаниите да инвестират в растеж, като разпределят цената. Вместо голяма първоначална тежест ИТ инвестициите се превръщат в продължаващ оперативен разход, който се увеличава и намалява в зависимост от търсенето. Доскоро рисковете на облачните услуги надхвърляха потенциалните ползи, казва Деймиън Сондърс, ръководител на център за данни в софтуерната компания Citrix. Според него това вече се е променило, но в момента облакът достига върха на интереса към него, който скоро може да се превърне в разочарование за компаниите, които не са се подготвили за потенциалните затруднения.

Предимства

Когато дадена компания използва облачни компютърни услуги, тя не изгражда собствена ИТ инфраструктура. Вместо това тя наема пространство за съхранение на данни, изчислителна мощност или софтуерни услуги от други компании. Тези услуги се ползват през интернет, който в мрежови диаграми се изобразява чрез облак, откъдето идва и името на технологията. Облакът превръща информационните технологии в комунални услуги, които се потребяват като електричество например, казва Чък Холис, главен технически директор на ЕМС. Все пак преместването на ИТ услугите в облака е повече от обикновено техническо решение. "Преминването към облака е както технологично, така и културна промяна", обяснява бившият технически директор на Microsoft за Великобритания Дейв Коплин.

Лоши преживявания

Според Сондърс фирмите трябва да разберат, че облакът никога няма да замести всичко, съществувало

преди него. Компаниите ще трябва да направят облачните услуги разбираеми за потребителите, защото нищо не убива успешното възприемане на нова технология по-бързо от лошите преживявания на потребителите.

Пробив в системата

Сам Джардин от адвокатската фирма Eversheds предупреждава, че при облачните услуги сигурността на данните невинаги е гарантирана и съответстваща на закона, колкото се изисква за добро управление, тъй като облакът зависи изцяло от скоростта на интернет връзката. Според него договорите за услуги в по-голямата част от случаите не предвиждат компенсация за загуби, причинени от невъзможност за свързване с приложенията в случай на проблеми с връзката. Компаниите винаги трябва да имат и план "Б", допълва Джардин. Ако компаниите приложат своите облачни решения неправилно, тогава всички оптимистични предвиждания ще се окажат безсмислени. □

* Облачните услуги наистина намаляват разходите за ИТ, но заради силната им зависимост от интернет връзката винаги трябва да има план "Б"

Код “Отварям всички врати”

Етикетът не е маниерност, а начинът да се харесаш на всекиго

“В България етикетът все още се смята за маниерност. Всъщност той е просто код на общуване. Универсален език, който улеснява контактите. Когато го владеете, има време всичко да се случи по-спокойно и по-адекватно.”

Това твърди Мария Касимова, собственик на Ma Studio - Coaching&Behavior, което започва да предлага курсове по етикет и протокол.

“Хората, които всички харесват, обикновено са много дипломатични и умерени, те не прекаляват с нищо”, споделя Мария. Според нея, тъй като българската култура е по-южна, реакциите ни са емоционални и експанзивни. “Всичко е на показ, всичко е крещящо, дрехите на момичетата са къси, комбинациите са странни, бижутата са големи. Фактът, че сме имали толкова бедни години, през които не е можело да показваме това, което имаме, извади една култура на пишна показност. В същото време западната култура си изрязваше етикетите на марковите дрехи, защото им беше неудобно”, допълва тя. Мария смята, че всеки трябва да се опита да овладее тази непоказност и умереност.

Бизнес обноски

В света на бизнеса не е важно какво правите, а как го правите. Кое определя имиджа, а оттам и печалбата на вашата фирма? На първо и последно място трябва да сложим поведението на вашите служители. Това е единствената рамка, в която

компанията може да изглежда солидно и привлекателно. “По дрехите посрещат...”, а в случая, дори по дрехите изпращат. Защото, оказва се, че предлаганата стока или услуга невинаги е на първо място. Вие сте минипрезентация на цялата компания и всъщност продавате себе си на първо място.

С един незначителен жест можете да впечатлите или да обидите партньорите си, да се представите като културен човек или да станете социален аутсайдер. В конкурентната бизнес среда поведението е от голямо значение независимо дали търсите работа, искате повишение, сключвате го-

лям договор или общувате с клиенти.

Спазвай гистанция

Етикетът е и начин да защити личното си пространство. Касимова отбелязва, че човек може да се научи на стратегии, чрез които да избегне неудобен въпрос или да отговори с контра-

Курс Модули по етикет, протокол и добри маниери

- ▶ Социален етикет и поведение в обществото - история и факти
- ▶ Силата на първото

- впечатление
- ▶ Стил, грес когобе и персонален имидж
- ▶ Изкуството на масата
- ▶ Официалната вечеря и начините за “справяне” с нея
- ▶ Негово опасно величество Коктейлът
- ▶ Чаена церемония и кафе-култура

въпрос. “Това е начин да поставиш своите параметри, да се опазиш. Цялата западна култура е заета с това да си опази личното пространство, тук сме заети да си го нарушаваме”, твърди тя. Всъщност етикетът не е престорена куртоазия, нито признак на специална сексуална ориентация, а съществен инструмент в общуването и облекчение на контактите. Дори и човекът срещу вас да не е запознат с протокола, спазването му винаги оставя впечатление, че вие сте “възпитан човек”.

Човекът с червените чорапи

Ролята на етикета не е да ограничава, а да улеснява. Касимова отбелязва, че всеки може да си измисли малки странности, които да придават чар на външния му вид и да го правят забележим.

“Един от най-добре облечените мъже, които съм виждала, беше шеф на банка в Лондон”, разказва тя. “Прекрасно облечен мъж: с тъмен костюм, брилянтно ушит от най-прекрасния плат, ризата му е точно каквато трябва и изведнъж виждам - червени

чорапи. Бях много учудена. Впоследствие се оказа, че този човек, който много добре владее етикета и кода на поведение, е въвел тези чорапи като своя запазена марка. Това е човекът с червените чорапи. Повярвайте ми, въобще не пречека на идеалния му вид тези червени чорапи. Веднага го запомняш.”

А ти... мене уважаваш ли ме?

“Много хора с добри качества не успяват да ги покажат, защото не знаят как да се държат”, отбелязва Касимова. “Някои казват, че етикетът е нещо вродено”, казва тя и пояснява, че може да имаш вродени маниери или да ги носиш от семейството си, но няма как да знаеш различните правила на протокола или дрес кодовете. Според нея това е нещо, което се учи. “Има дрес код за бизнес срещи, за интервю - начинът, по който си облечен, показва отношението ти към другите. Това е твоето послание: аз ви уважавам, уважавам това, което сте направили, уважавам и себе си.”

Теогора Мусева

10 съвета по бизнес етикет

1 Първото впечатление се създава за 9 секунди. Веднъж създадено, то може да се промени чак след година и половина. За първото впечатление това, което казвате, има заслуга 10%. Останалите 90% зависят от всички сетива: аромата, дрехите, силуета, езика на тялото. Прекалената експанзивност винаги гразни, така че бъдете умерени при първа среща.

2 Посветете пълното си внимание на събеседника. Гледайте го в очите. Тялото ви трябва да е обърнато към него. Не говорете през рамо и не обръщайте гръб.

3 Научете имената на всичките си колеги и партньори. Винаги се обръщайте към човека по име. Това прави много добро впечатление.

4 Не говорете само за себе си. Никога не обсъждайте домакина или работодателя си.

5 Макар и половин час без мобилен телефон да ви се струва мисия невъзможна, според етикета по време на среща писането на SMS-и и говоренето по телефона са забранени.

6 Парфюмът ви трябва да е дискрет-

ен и ненавратлив.

7 Баджът с името ви се закачва на десния ревер на самото, тъй като европейците четат от дясно на ляво.

8 Ако сте сигнали и ви представят на някого, задължително трябва да се изправите.

9 Отговаряйте на имейлите в рамките на 24-36 часа.

10 Когато ви дават визитна картичка, винаги давайте своя в замяна.

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Визитка Коя е Мария Касимова?

▶ Тя е консултант по етикет и протокол, медия консултант и трейнър. Обучението си в областта на етикета и дипломацията получава в различни школи и училища в Париж, Лондон и Брюк-

сел, сред koumo Minding Manners и International School of Protocol and Diplomacy.

▶ По образование е журналист, магистър по български език от Софийския университет. Мария Касимова има дълъг опит в медиите. От 2002 до 2005 г. е отговорен редактор в списание “Едно”, след това главен редактор на ELLE

България, главен редактор на “Капитал Лайт”, а през 2008 г. създава и работи като главен редактор на списание “НЕЯ”.

▶ След закриването му наскоро Касимова основа своето Ma Studio - Coaching&Behavior, където осъществява обучения, тренинзи и развива социални мрежи в реални условия.